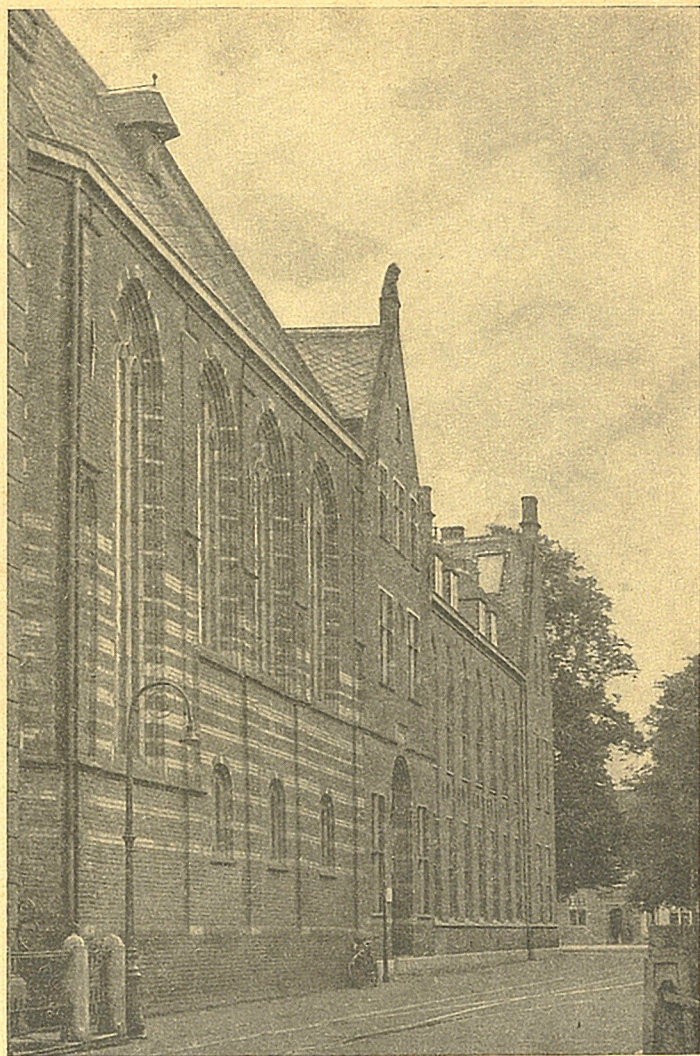
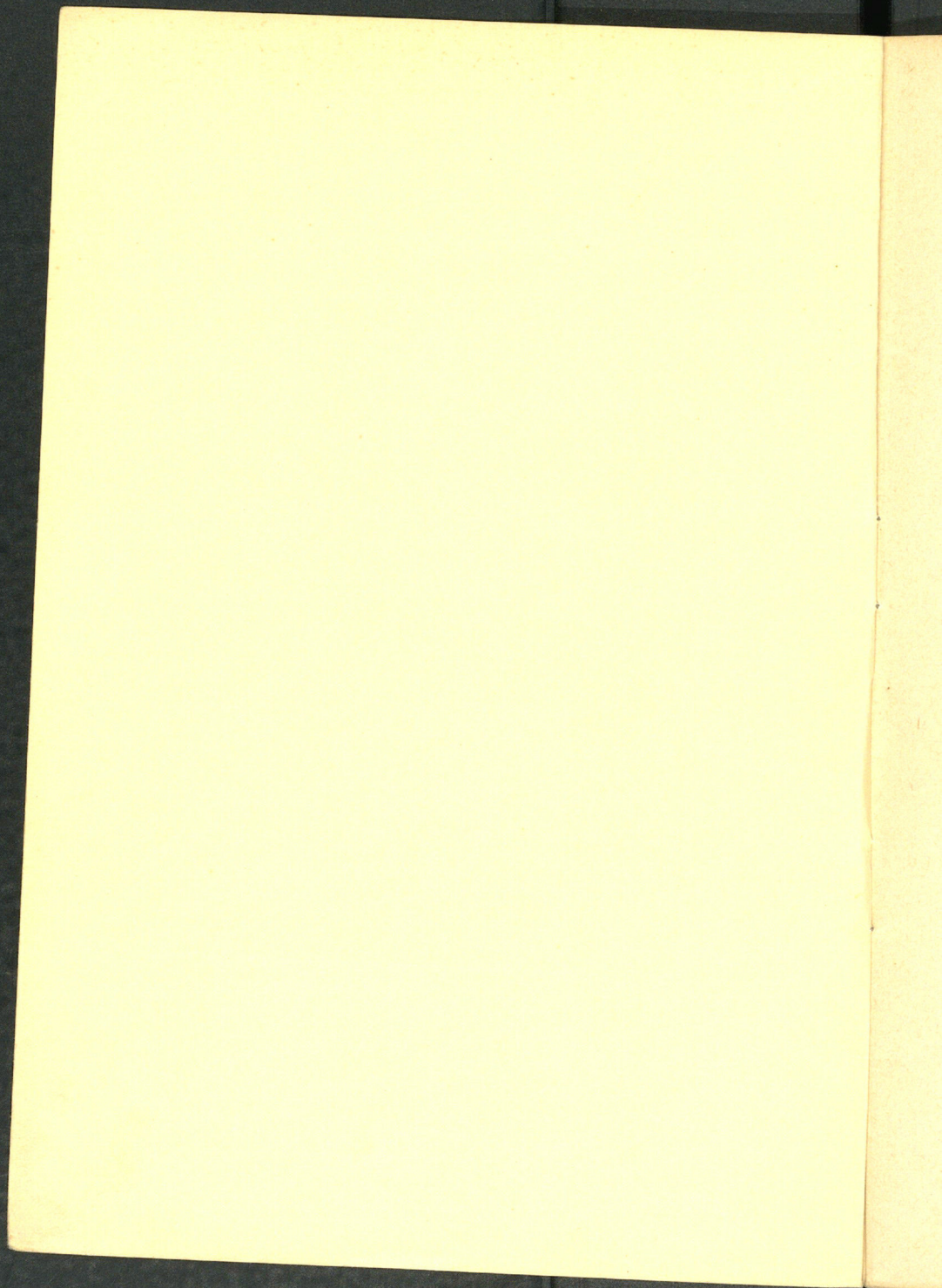

1949

WEGWIJZER
DOOR HET CENTRAAL MUSEUM
TE UTRECHT

PRIJS F 0,40

Het Centraal Museum

Het gebouw, waarin de verschillende Utrechtse kunst- en geschiedkundige verzamelingen zijn bijeengebracht, is voor een deel een historisch monument. In de bouw toch zijn twee overgebleven gebouwen van het klooster van Sint Agnes, dat hier ter plaatse stond, opgenomen: de kloosterkapel en de „refter” (refectorium, eetzaal). Dit klooster was omstreeks 1420 gesticht. Aanvankelijk woonden de zusters in enige huisjes met een kleine kapel achter het koor der Sint Nicolaaskerk, doch allengs werden de kloostergebouwen aanmerkelijk uitgebreid, o.a. met de genoemde refter, in welks benedenverdieping de kloosterkeuken was gelegen. De tegenwoordige kapel, oudtijds Calvariënberch genaamd, is vervolgens in 1512–1516 gebouwd. Zij heeft een bovenverdieping, waar de nonnen de dienst in het koor konden volgen. Aan dit oude gedeelte van het gebouw zijn aan de Agnietenstraat en het Nicolaaskerkhof twee nieuwe vleugels toegevoegd.

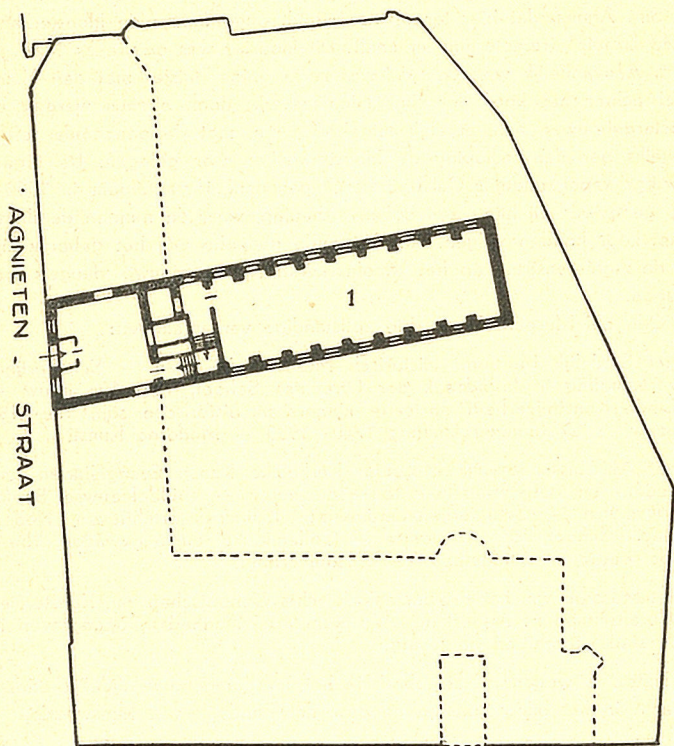
Het Centraal Museum bevat drie zelfstandige verzamelingen:

- I Het Stedelijk Museum: Historisch Museum der Stad – Schilderijenverzameling in hoofdzaak der Utrechtse School, 15e–19e eeuw – Oude Kunstnijverheid en serie kamers in historische stijl, 15e–19e eeuw – Costuumverzameling 1740–1930 – Moderne Kunst.
- II Het Aartsbisshoppelijk Museum: Kerkelijke Kunst: Evangeliariën, gebeden- en getijdenboeken 15e–16e eeuw – Middeleeuwse Beeldbouwkunst – Schilderijenverzameling: Italiaanse primitieven, Nederlandse School, 15e–17e eeuw – Collectie kerkelijke gewaden, 15e–18e eeuw – Middeleeuwse kunstnijverheid.
- III Het Museum van het Provinciaal Utrechts Genootschap van Kunsten en Wetenschappen: Nederlandse en Romeinse Oudheden, opgegraven in de stad Utrecht en omgeving.

Het laatste is wegens plaatsgebrek in het museumgebouw tijdelijk ondergebracht in het aangrenzende gebouw der Fundatie van Renswoude.

In het kort volgt hier een opsomming van het belangrijkste, dat in de verschillende zalen is te vinden. Ter gemakkelijker oriëntering zijn telkens bij de beschrijving plattegronden gevoegd, die de ligging der zalen aangeven.

Het Centraal Museum is geopend van 10–4 uur (1 Oct.–1 April), van 10–5 uur (1 April–1 Oct.); Zondags van 1–4 resp. van 2–5 uur. Entrée 20 ct., Zaterdag- en Zondagmiddag kosteloze toegang.

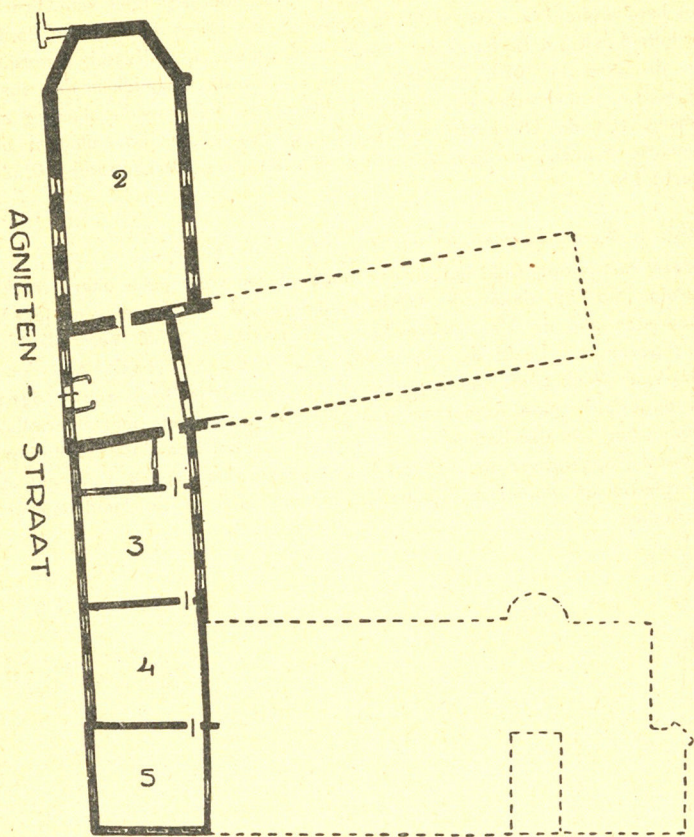

Vestibule

Enige bijzondere historische voorwerpen en schilderijen: Plan van Utrecht met hare vrijheid in 1539; J. C. Droochsloot, De zeven werken van Barmhartigheid, uit het Barbara- en Laurentius-Gasthuis; J. v. Kessel, Instorting van de Dom in 1674. Sacristiekast uit de Janskerk, geldkist der stad, 17e eeuw; rouwborden der familie Martens; gebeeldhouwde pilasters afkomstig van de Utrechtse manege, begin 18e eeuw; bovenlichten uit Utrechtse huizen en gevelversiering uit het huis Drakenborch, Oude Gracht 114.

ZAAL 1. Benedenverdieping van de refter.

In deze zaal is opgesteld het uit een oogpunt van constructie uiterst merkwaaardige Schip, daterende uit de Romeinse tijd (1-3e eeuw na Chr.), opgegraven aan de Van Hoornekade te Utrecht in 1930. Verschillende foto's geven een beeld der restauratie; een model op schaal 1:20 door P. H. v. d. Wijk geeft een hypothetische reconstructie. Ook zijn in deze zaal opgesteld enige Romeinse grafstenen en altaartafels met inscriptie, fragment van een der bogen van de voorhof van het Romeinse praetorium (3e eeuw), opgegraven in 1929 op het Domplein. De overige verzameling Nederlandse en Romeinse Oudheden bevindt zich in de Fundatie van Renswoude.

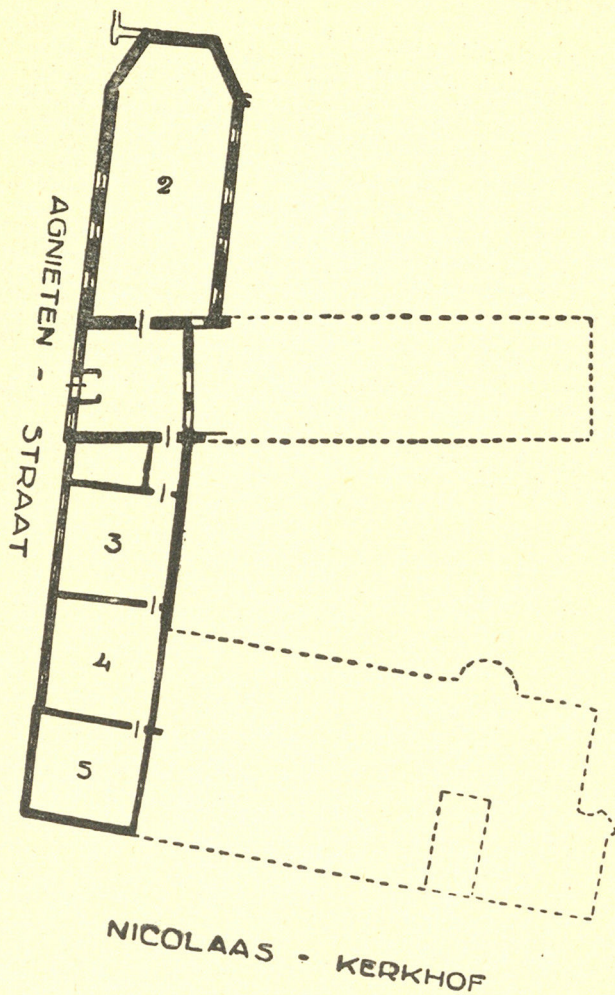
NICOLAAS - KERKHOF

Aartsbisshoppelijk Museum

ZAAL 2. Benedenverdieping der kapel.

In het Koor: Altaarvleugels met taferelen uit het leven van Maria en Christus door een Rijns Meester, omstr. 1400 en enige schilderijen uit de Keulse, Westfaalse en Zuid-Duitse scholen, 15e eeuw, o.a. de St. Gregorius-Mis door de Meester van de Hl. Familie, 1486; een Hl. Maagschap van de „Meister mit der Nelke”; Meester van het Akense Altaar, de Mis van St. Gregorius, begin 16e eeuw. Vroeg-middeleeuws beeldhouwwerk der Duitse en Nederlandse scholen: o.a. twee tronende Madonna-figuren, 13e eeuw; twee grote staande beelden der Hl. Maagd met het Christuskind, 15e eeuw; in een vitrine een zeer fraaie kleine Madonnafiguur van notenhout, Keuls werk 14e eeuw, en rechts in het koor een groot beeld van St. Christoffel afkomstig uit Oud-Zevenaar, omstr. 1500. Onder de gewelven der zijschepen enig stenen en houten beeldhouwwerk, 15e eeuw; langs de wanden de kruiswegstaties afkomstig uit de kerk te Aalten, 16e eeuw; tegen de westelijke wand drie beelden en twee fragmenten van zandsteen van een Heilig Graf uit het klooster te Oostbroek, 15e eeuw (bruikleen van het Stedelijk Museum); twee doopvonten 12e en 14e eeuw.

Vervolg Aartsbisshoppelijk Museum: zaal 6-8, bovenverdieping der kapel, zaal 9 en zaal 13-15.

Stedelijk Museum

ZAAL 3-5. Utrechtse kunst 15e-17e eeuw.

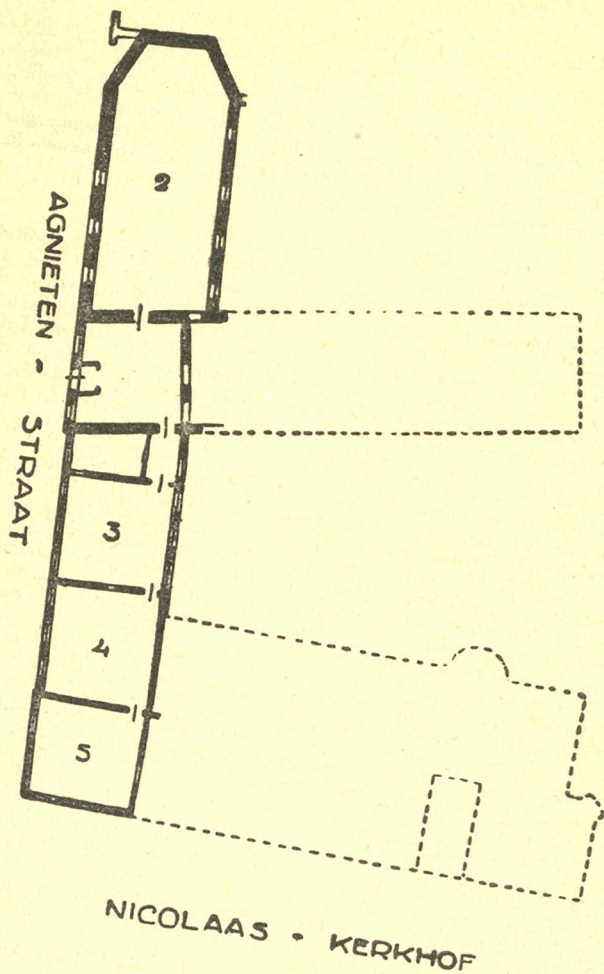
Bij de ingang van Zaal 3 Beeldhouwwerk in steen: Apostelbeeld omtr. 1380, in 1935 opgegraven op het Domplein, afkomstig van de Dom, en twee schoorsteenconsoles (?) o.a. met de voorstelling van Aristoteles en Phyllis, begin 15e eeuw. Schilderijen: J. C. Droochsloot, Gezicht op de Ganzenmarkt en het Stadhuis te Utrecht, omtr. 1630 en W. van Swaenenburgh, Gezicht op het kasteel Vredenburg met omgeving in de 16e eeuw, in 1658 in opdracht van het Stadsbestuur gemaakt.

ZAAL 3. Utrechtse Primitieven.

Drieluik met de Kruisiging, de Mis van Paus Gregorius en St. Christoffel, in het middenpaneel een berglandschap met gefantaseerde stad met de Utrechtse Dom: Domtoren, Gothisch koor en Romaans middenschip van de Dom van Bisschop Adelbold, omstr. 1460; portretten van Evert Zoudenbalch, stichter van het St. Elisabethsgasthuis, omstr. 1500, en van Jacob van Driebergen, vice-deken van St. Jan, 1502. Aan de hoofdwand het drieluik der familie van Lochorst door Jan van Scorel, 1527, afkomstig uit de Dom; het middenpaneel stelt voor de Intocht van Christus in Jerusalem op Palmzondag, de vleugels verschillende leden der familie van Lochorst met hun beschermheiligen (Geschenk van Dr. F. H. Fentener van Vlissingen). Hierbij het enig bekende exemplaar van een houtsnede door de Utrechtse plaatsnijder Herman van Borculo, met een Gezicht op de stad Jerusalem, waarbij op de voorgrond Christus' Intocht, aan bovengenoemd schilderij ontleend, is afgebeeld, 1538. Voorts het portret van Bisschop George van Egmont, vóór 1534 door Jan van Scorel (bruikleen), en twee belangrijke schilderijen van Utrechtse Meesters uit het klooster Nieuwlicht aan de Vecht: drieluik met het Avondmaal en de Voetwassing en portretten der stichters, de Karthuizer monniken Jacobus en Vincentius Pauw, de Prior van het klooster Petrus Sasz en de non Digna Sasz, omstr. 1525; en een rechtervleugel van een altaarstuk der Familie Snoy met de portretten van Lambert Snoy, gest. 1529 en zijn vrouw Emerencia Pauw van Darthuysen. — Ter vergelijking een Geboorte van Christus van Jacob Cornelisz van Oostzanen, omstr. 1500 en B. v. Orley, Tempelgang van Maria, omstr. 1550.

In deze zaal is tevens opgesteld een keurcollectie van beeldhouwwerk: twee basementen en kapitelen met dekstukken afkomstig uit de St. Paulusabdij (Byzantijnse stijl, import uit het Maasgebied, einde 12e eeuw); een graffiguur van een der Heren van Drakenborch, afkomstig uit de kapel van het Wittevrouwenklooster, 14e eeuw; vijf beelden voorstellende St. Maarten en de Hl. Joris, Paulus, Agnes en Magdalena, vermoedelijk afkomstig van een grafombe uit de Dom, omstr. 1460 en een fraaie eikenhouten groep van St. Maarten en de bedelaar door de z.g. Meester van het Sterfbed van Maria, Utrechts werk omstr. 1460.

In een vitrine 50 Romeinse gouden munten van de Keizers Augustus tot Nero en uit het jaar 68, de tijd der burgeroorlogen, opgegraven op het Domplein (1933).

ZAAL 4. Utrechtse schilderijen 16e en 17e eeuw.

Voortzetting der werken van Jan van Scorel: de vier beroemde portretreeksen van leden der Utrechtse Jerusalembroederschap (twee van 1525, één van 1535, één van 1541) en het kapitale stuk „De Bewening van Christus”, omstr. 1540 vermoedelijk voor de St. Janskerk te 's-Hertogenbosch geschilderd. Voorts schilderijen van Utrechtse Meesters uit het laatst der 16e en het begin der 17e eeuw: Joachim Wttewael, Zelfportret en portret van zijn vrouw, 1601; Aanbidding van de herders, 1598 en „Jozef en zijn broeders in Egypte”, omstr. 1605 (een schets van de Jozeffiguur in het Prentenkabinet te Rome). Bijbelse en mythologische voorstellingen, portretten, genrestukken, stillevens en landschappen: C. v. Poelenburg, de Vlucht naar Egypte, 1626; Gilles d'Hondecoeter, Orpheus en de dieren, 1624; G. van Honthorst, Herderin met duiven, 1622; Andries Both, Herberg, 1634; Roelant Saverij, Stillevens met bloemen, 1601 en 1624; B. van der Ast, Rozen en Chinese kom met vruchten, 1623; N. Knupfer, de Wijnkelder; Gysbert d'Hondecoeter, Landschap, 1646; J. A. Mariënhoef, Opwekking van Lazarus, 1648; H. Bloemaert, Vrouwenportret; J. C. Droochsloot, Havengezicht, 1623; P. Saenredam, Interieur van de Mariakerk. Meubilair: Twee linnenkisten, eikenhout, 17e en 18e eeuw.

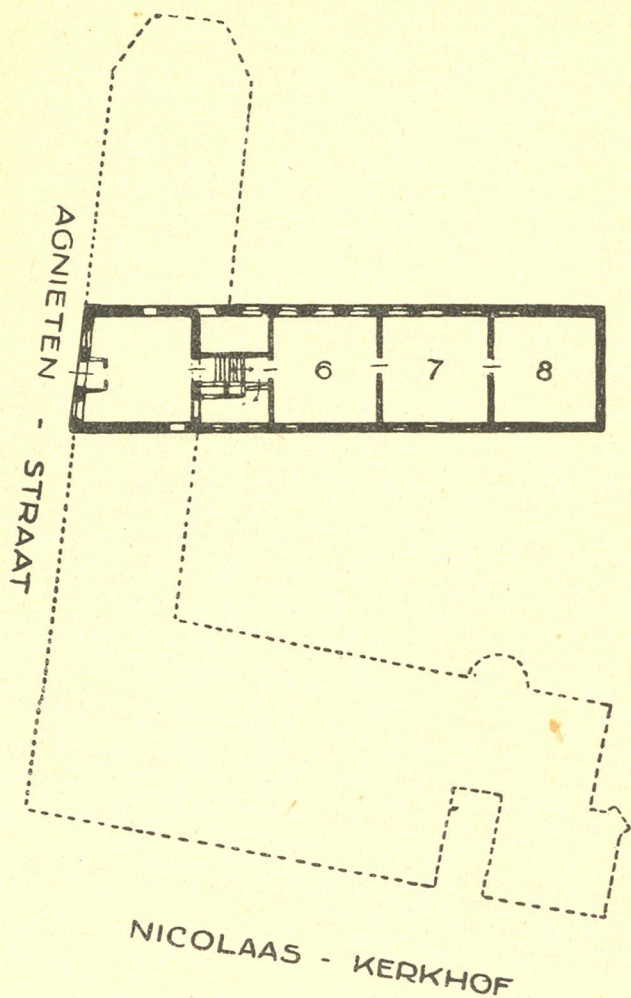
ZAAL 5. Utrechtse schilderijen 17e eeuw.

Meesterwerken van Utrechtse schilders uit de Caravaggio-school: Hendrick ter Brugghen, De roeping van Mattheus, 1621; Slapende Mars, 1629, Vrouwenportret (detail van een Musicerend paar in het Palazzo Borghese te Rome) 1629; Th. van Baburen, De Graflegging van Christus, 1617 (hiervan een herhaling in S. Pietro in Montorio te Rome). Voortzetting der Utrechtse meesters in de 17e eeuw: Abraham Bloemaert, Fluitspeler, 1621; G. van Honthorst, Granida en Daifilo, 1625 (naar Hooft's toneelspel); P. Moreelse, Portret van Margaretha van Mansvelt — van Domselaar, 1624; Jan van Bijlert, Vrouwenportret; Corn. Jonson van Ceulen, Vrouwenportret, 1650; J. B. Weenix, Portret van René Descartes; Jacob Duck, Het Strijktstertje; J. Weenix, Jachtstilleven; W. Ferguson, Vogels; Jan Both, Italiaans Landschap; Jacob van Bommel, de Wittevrouwenpoort te Utrecht; Abraham Bosschaert, Vaas met bloemen, 1635; Jan Davidsz. de Heem, Vruchtenguirlande, omstr. 1670; Abraham Mignon, Vruchtenguirlande. Meubilair: Eikenhouten vierdeurse kast, Zeeuws type, eerste helft 17e eeuw; Twee kamferkisten, teakhout, einde 17e eeuw.

In de zalen 3—5 zijn gegoten ijzeren haardplaten, afkomstig uit Utrechtse huizen, geplaatst ter afdekking van de radiatoren der verwarming.

Vervolg der schilderijenverzameling van de Utrechtse school in Zaal 10—12 en in de serie Kamers in historische stijl, Zaal 38—45.

Teruggaande naar de vestibule, rechts één trap op naar zaal 6—8, vervolg van het Aartsbischoffelijk Museum.

Aartsbisshoppelijk Museum

Vervolg van de Benedenkapel, blz. 5.

ZAAL 6-8. Schilderijen, beeldhouwwerk, kunstnijverheid, 11e - 16e eeuw.

ZAAL 6.

Schilderijen. Florentijnse en Siënnese Meesters, 13e-15e eeuw, o.a. Guido da Sienna, 13e eeuw, Kruisbestijging; Giovanni da Paolo, gest. 1482, Kruisiging; Neri di Bicci, 1419-1491, een Engel verhindert een jongen zelfmoord te plegen.

Beeldhouwwerk in de stijl der volgende scholen: Frans en Maasgebied, 14e eeuw, Nederrijns, 14/15e, Gelders, begin 15e eeuw en Utrechtse School 15/16e eeuw.

Edelsmeedkunst en kunstnijverheid. In de vitrine drie Evangeliaria: van de H. Lebuinus, bandversiering met ivoren reliëfs: de vier Evangelisten -, rozetten van goud-filigrain en gemmen, 11e-12e eeuw; van de H. Bernulphus, bandversiering met goud-filigrain en medaillons in email-cloisonné, 11e-15e eeuw; van de H. Ansfrius, bandversiering met goud-filigrain en kostbare stenen, 11e-15e eeuw. Voorts Byzantijns ivoren reliëf, Madonna met Christuskind, 11e eeuw; Frans ivoren reliëf, Madonna met Kind, 14e eeuw. Reliekkistje van verguld koper met verroeterie in Merovingische stijl, 8ste eeuw; reliekschrijn met episoden uit het leven van Thomas van Canterbury, in email champlevé, Limoges na 1220; twee pyxiden, idem; ivoren kelk (9e eeuw) in zilveren montuur, 14e eeuw (Bruikleen R.K. Lebuinus-Parochie te Deventer). In de muurkasten: Romaans Crucifix en Romaanse kandelaars, 12e eeuw; reliekhouder van St. Laurentius, 15e eeuw; Hl. Dorothea (?), Keuls polychroom-houten beeldje, 14e eeuw; polychroom-houten Kerstwiegje, begin 16e eeuw. Voorts kelken, monstransen, wierookvaten, kandelaars en aquamanilen, 14e-16e eeuw.

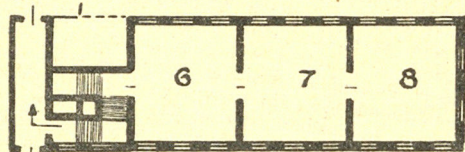
ZAAL 7.

Schilderijen uit de Nederlandse School, 15e-16e eeuw, o.a. Geertgen tot St. Jans, Christus als Man van Smarten; Amsterdams Meester 1519, de Krypt van Bethlehem en portretten van vier Amsterdamse Jerusalemvaarders; Cornelis Engebrechtszen, Kruisiging; de Meester van Delft, Visioen van de H. Bernardus; de Meester van Alkmaar, Twee taferelen uit het lijden van Christus; de Meester van Frankfort, de H. Odilia en Cecilia; Jacob Cornelisz van Oostzanen, de Aanbidding der Wijzen; Jan van Scorel, Twee Stichtersportretten.

Beeldhouwwerken: Tal van zeer fraaie voorbeelden van Nederlandse beeldhouwkunst uit de Gelderse en Utrechtse school 15e en 16e eeuw. Kleine vitrine met Franse ivoren reliëfs uit de 14e eeuw.

Handschriften en Drukken: In de vitrine wisselverzameling van gebeden- en getijdenboeken, 15e en 16e eeuw; gedrukte missalen, 16e eeuw.

AGNIETEN - STRAAT

NICOLAAS - KERKHOF

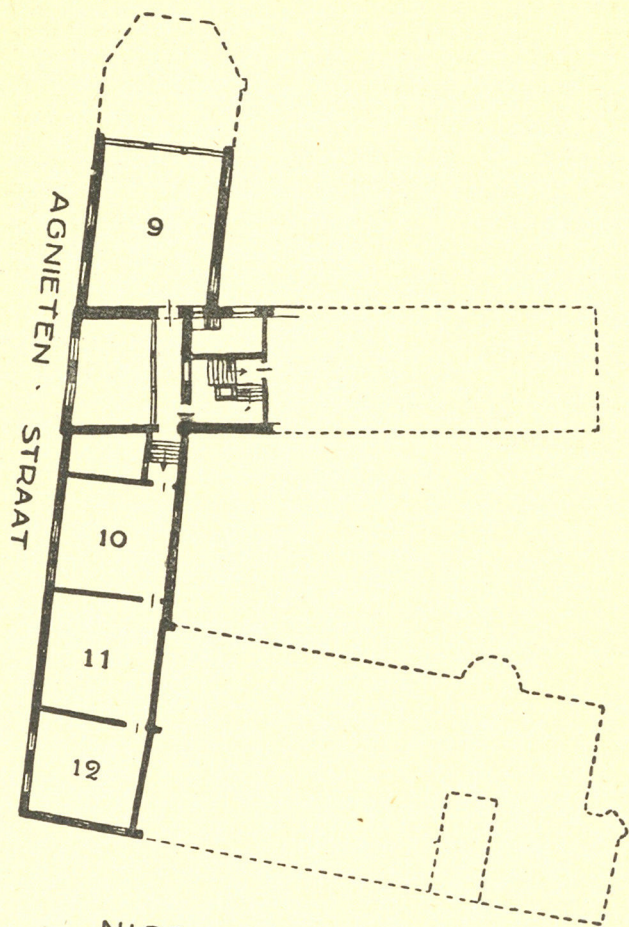
ZAAL 8.

Schilderijen: Twee werken van Barthel Bruyn, H. Barbara en H. Bartholomeus; Nederlands Meester, 15e eeuw, Taferelen uit het Lijden van Christus; Meester der Utrechtse Adoratie (Antwerpen), de Aanbidding der Koningen, omstr. 1520; Meester van de Page onder het Kruis, 15e eeuw, de Calvarieberg, afkomstig uit de St. Vituskerk te Naarden; Lambert Lombard, 16e eeuw, de Aanbidding der Herders; Utrechts Meester, begin 16e eeuw, de Verschijning van de Hl. Maagd aan St. Dominicus, afkomstig uit een Utrechtse kerk.

Beeldhouwwerken: Voortzetting der verzameling Nederlandse beeldhouwkunst, voornamelijk der Gelderse en Utrechtse Scholen, 15e en 16e eeuw. Grote groep van de Hl. Ursula met haar gevolg, Duits werk omstr. 1530.

Weef- en Borduurwerk: Wandtapijt met de voorstelling van Abraham's Offer, uit een atelier te Oudenaerde, 16e eeuw. In de vitrines: Fragmenten van misgewaden: goudbrocaten, Italiaanse zijden en fluwelen stoffen, 15e en 16e eeuw; borduurwerk van misgewaden, zoals: gaffelkruisen, koor-kapschilden en aurifrisiën.

Teruggaande links de trap op naar de galerij met enige schilderijen en grafborden en op de balustrade twee koperen kandelaars, 17e eeuw. Rechthoekig toegang tot:

NICOLAAS - KERKHOF

Aartsbisshoppelijk Museum

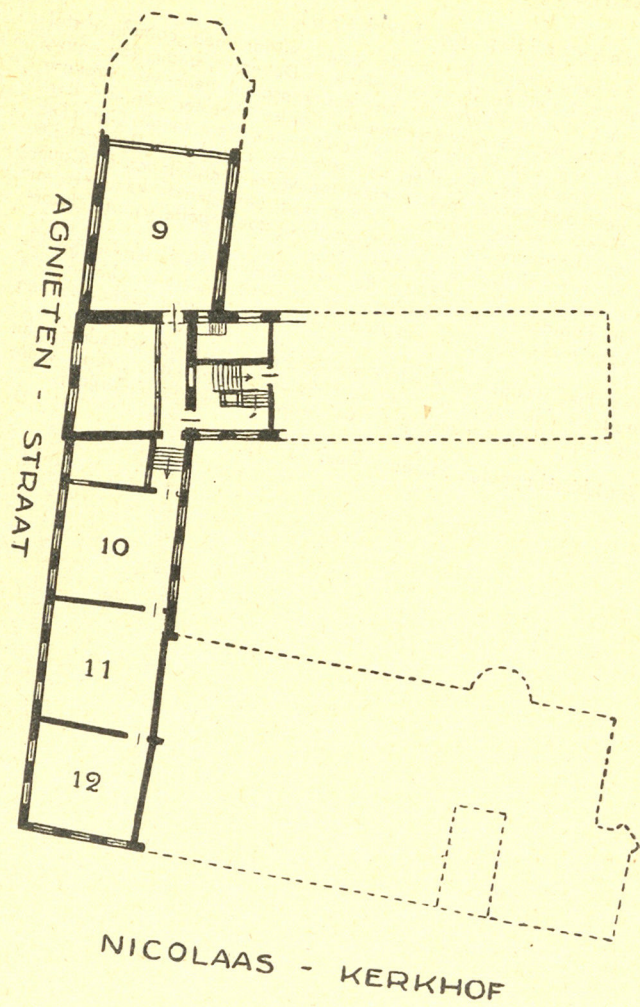
ZAAL 9. Bovenverdieping der kapel.

Weef- en borduurwerk: In de grote vitrine een compleet stel misgewaden, afkomstig uit de St. Lebuinuskkerk te Deventer, begin 16e eeuw, rood fluweel met rijk borduurwerk: het koorkapschild naar een gravure van Martin Schongauer en ontwerp van de Keulse Meester van het Bartholomeusaltaar; één der kazuifels naar ontwerpen van Jacob Cornelisz van Oostanen. Voorts een koorkap van Bisschop David van Bourgondië (gest. 1496); het goudbrocaat met speciaal ingeweven tondeldoos als Bourgondisch embleem. In de overige vitrines nog een aantal kazuifels en fragmenten van borduurwerk van misgewaden, zoals gaffelkruisen, koorkapschilden en aurifrisiën, 15e en 16e eeuw.

Beeldhouwwerk: Voortzetting der verzameling Nederlandse beeldhouwkunst, in hoofdzaak der Gelderse en Utrechtse scholen, begin 16e eeuw, o.a. zeer fraaie groepen van Anna te Drieën en een Geboorte van Christus.

Aan de Westelijke wand: een drieluik met taferelen uit de geschiedenis van de H. Theodosia (de zijvleugels in achter-glas-schilderkunst, „verre églomisé”) 1546. Een Vlaams wandtapijt, 16e eeuw en enige schilderijen.

Vervolg Aartsbisshoppelijk Museum Zaal 13-15.

Stedelijk Museum

Vervolg van Zaal 5 blz. 9.

ZAAL 10-12. Voortzetting der verzameling schilderijen in hoofdzaak der Utrechtse School, 17e-19e eeuw, voor een groot gedeelte uit Duitsland teruggevoerde werken, in bruikleen van de „Stichting Nederlandsch Kunstbezit”. — Oude Kunstnijverheid, 16e-20e eeuw.

Bij de ingang van Zaal 10 schilderijen van: Hendrik Bloemaert, Paulus voor Koning Agrippa; J. v. Bijlert, Fluitspeler; P. Portengen, Luitspeler; Nic. de Giselaer, de Triomf van Mordechai; W. Moreelse, de Geograaf en twee kleine paneeltjes van H. Saffleven, Havengezicht en C. v. Poelenburg, Grotje.

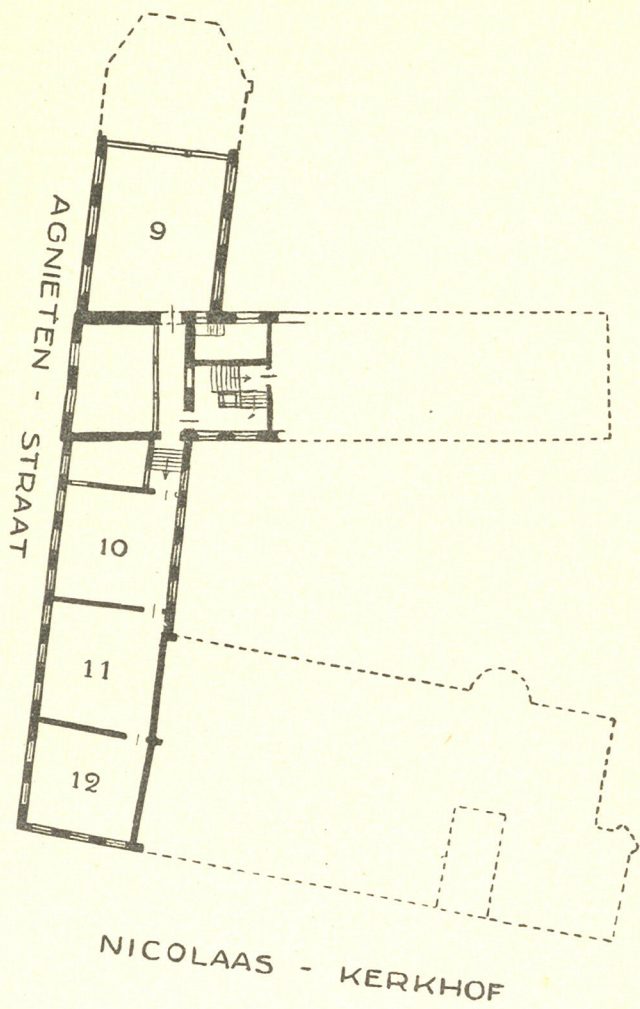
ZAAL 10.

Utrechtse schilderijen: Willem van Honthorst, Twee portretten, 1634; J. R. v. Niwaal, Jonge vrouw met gouden bokaal, 1646; Adam Willaerts, Havengezicht; Joos de Beer, Diana en Actaeon; J. van Haensbergen, Badende nymphen; J. H. van Zuylen, Stilleven met cocosnoot op zilveren voet; P. Moreelse, Portretten van Burgemeester Ram en zijn vrouw Anna Strick, 1625; Idem, Twee kinderen Van Cuylenburg, 1622; Th. van Baburen, David begroet door musicerende vrouwen, 1624; J. v. Wijckersloot, Trio; Jacob Duck, Interieur met soldaten; Jan Davidsz. de Heem, groot Stilleven met vruchten, muziekinstrumenten enz.; N. Knupfer, Gebed van Tobias en Sara, 1654. Ter vergelijking hetzelfde onderwerp door Jan Steen, leerling van Knupfer. Voorts J. Steen: Landschap met waarzegster en Philip Koninck, Landschap.

Meubilair: Vlaamse vijfdeurde kast met beeldhouwd ornament, midden 16e eeuw; tweedeurde kast met nissen, Utrechts type, 17e eeuw; eikenhouten bank en uittrektafel op balusterpoten, twee linnen persen, alles eerste helft 17e eeuw; eikenhouten linnenkist met Gothische briefpanelen, 16e eeuw en dito kist met ijzerbeslag, begin 17e eeuw; palisanderhouten tafelmastje op balusterpoten, bevattende een verzameling opgezette insecten, midden 17e eeuw.

Edelsmeedkunst: Drie mesjes met ingelegd email- en zilveren heften met opschrift: Elisabeth van Diemen, 1566. Gedreven zilveren schaal met de voorstelling van Apollo en Daphne en Apollo en de python door de Utrechtse zilversmid Adam van Vianen, 1620 (Geschenk van Dr. F. H. Fentener van Vlissingen). Verguld-zilveren gedreven nautilus door de Utrechtse zilversmid Cornelis van Weerdenborch, 1621.

Voorts enig Chinees „kraakporcelein”, 17e eeuw; koperen kandelaars, 15e-17e eeuw; tinnen kannen, 17/18e eeuw en kannen van Duits aardewerk uit de fabrieken te Keulen, Raeren, Westerwald, 16e-18e eeuw.

ZAAL 11.

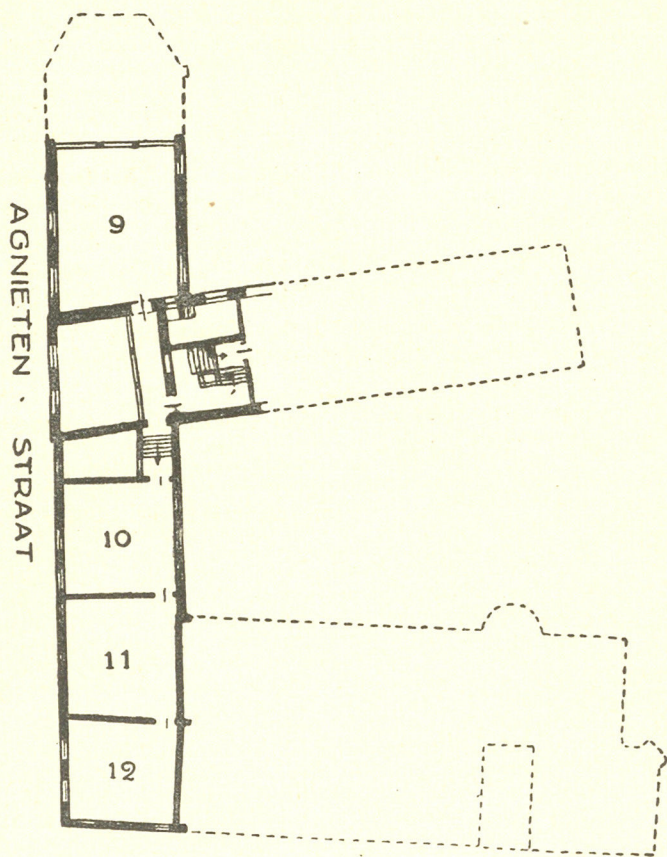
Schilderijen. Utrechtse Meesters: Hendrik Bloemaert, de Kok, 1634; J. Baeck, Vrouw met haan, 1654; Jacob van Bemmelen, Rivierlandschap, 1650; Maerten Stoop, St. Maarten en de armen; A. IJsselsteyn, Portret van een jonge man in Romeinse wapenrusting, 1663; Nic. Knipfer, De Prediking van Johannes de Doper; J. B. Weenix, Italiaans Havengezicht, 1649; Idem, Ruiters in een landschap; Melchior d'Hondecoeter, Vos met zijn prooi in een landschap, 1678; Idem, Jachtstilleven; Adriaen Blommaert, Berglandschap; W. de Heusch, Italiaans landschap; R. de la Haye, Jozef en de vrouw van Potifar; Arie de Vois, Diana en Mars; H. Schoock, Twee vruchten- en bloemenguirlandes. Ter vergelijking: Jan van Goyen, Gezicht op de stad Rhenen, 1646; Emanuel de Witte, Kerkinterieur; Philip van Dijk, Familiegroep, 18e eeuw.

Beeldhouwwerk: Rombout Verhulst, Marmeren borstbeeld, vermoedelijk Artus Quellinus, 1656; H. van der Wal, Marmeren groep, voorstellende Vrouw op dolfin, 1782.

Meubilair: Notenhouten sterrekast op torspoten, omstr. 1700; wortelnoten staande klok, Amsterdam, 1780; wortelnoten porceleinkast, midden 18e eeuw; eikenhouten klaptafel, mahoniehouten consoletafel en twee dito penanttafeltjes, tweede helft 18e eeuw. Secrétaire en penantkastje van ingelegd rozenhout, einde 18e eeuw; vier witgelakte stoelen (bekleding nieuw) einde 18e eeuw, mahoniehouten ameublement, omstr. 1840.

Edelsmeedkunst: Gedreven zilveren Godslamp door de Utrechtse zilversmid H. van Beek, midden 17e eeuw. Vitrine met zilverwerk: kandelaars, kastanjevazen, tabakspotten, presenteerbladen, bonbonschaaltjes enz. met merken van Amsterdam, 's-Gravenhage en Utrecht, 18e/19e eeuw. Kleine Friese bruidskoffertjes. Couverts en visscheppen met Utrechtse keur, behoord hebbende tot de inventaris van het voormalig Stadsjacht, 18e eeuw. **Ceramik:** Vitrine met een belangrijke collectie Loosdrecht- en Amstelporcelain: thee- en koffieservies met décor van de Utrechtse schilder Nicolaes Wicart; compoteschalen, borden, soepterrine, haringbordjes, pijpsleden, enz. en enige borden met blauw Chinees décor naar het voorbeeld van een Chinees servies, alles einde 18e en begin 19e eeuw. In de grote porceleinkast een eetservies met vogeldécor, Saksisch porcelain, fabriek Meissen, einde 18e eeuw. Kleine vitrine met theeservies van Haags porcelain, einde 18e eeuw.

Verschillende voorwerpen: Fragment van een kamerbehangsel met vaasdécor, bronsgroen op groene grond, afkomstig uit het huis Nieuwe Gracht Nr 36 te Utrecht, begin 18e eeuw. Twee notenhouten pistolen met zilverbeslag door Jan Knoop, wapenfabrikant te Utrecht, wonende in het huis „In de gecroonde france pistoolen”, omstr. 1687. Voorts enig Chinees en Europees porcelain, tinnen- en zilveren kandelaars.

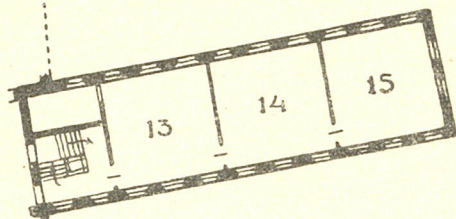
Zaal 12

Schilderijen en meubilair. Enige schilderijen zijn thans geplaatst in de kleine hal (Zaal 30), evenals de mahoniehouten porceleinkast, ca 1820, en een dito secretaire, ca 1850, met Chinees porcelein.

Ceramiek. In de plaats daarvan is hier thans tentoongesteld de kleine collectie Oud-Nederlandse Majolica (uit Zaal 30) en in een grote vitrine een onlangs verkregen belangrijke verzameling blauw en polychroom Delfts aardewerk, einde 17de en 18de eeuw (Bruikleen Mevrouw Mijnsen-Geltner, De Bilt). Voorts de twee notenwortel porceleinkasten, eind 18de eeuw, met de collectie blauw en polychroom Delfts aardewerk uit Zaal 30.

Van hier terug naar de Galerij en rechts de trap op naar Zaal 13-15.

AGNIETEN - STRAAT

NICOLAAS - KERKHOF

Aartsbisschoppelijk Museum

Vervolg van Zaal 9, blz. 15.

ZAAL 13-15. Religieuze kunst 16e-18e eeuw.

ZAAL 13.

Schilderijen: Herman Tom Ring, Drieluik met het Laatste Oordeel, omstr. 1550; Marcus Gheeraerts, De rijke man en de arme Lazarus, omstr. 1560; P. Aertsen, Christus bij Martha en Maria; P. Pietersz., de H. Maria Magdalena, einde 16e eeuw; W. v. d. Valckert, Christus de kinderen zegenend, 1620.

Beeldhouwwerk. Enige voorbeelden van albasten beeldhouwkunst in reliëf: Altaarretable, Antwerpen omstr. 1540; de Verrijzenis van Christus, toegeschreven aan Willem van den Broecke (Paludanus) omstr. 1560.

Edelsmeedkunst en kunstnijverheid. In de grote wandvitrine Ciborie van de Utrechtse zilversmid Adam van Vianen; twee zilveren beelden van de Utrechtse zilversmid Nicolaes Verhaer, omstr. 1700; voorts allerlei liturgisch vaatwerk in zilver en tin uit de 17e en 18e eeuw.

Meubilair. Eikenhouten balpoottafel, vermoedelijk door Van Dulcken, afkomstig uit het Protestantse Weeshuis te Nijmegen, en twee fauteuils en vier stoelen, notenhout met torsporten en leerbekleding, midden 17e eeuw (bruikleen Jhr. Dr. J. van Rijkevorsel).

ZAAL 14.

Vervolg der schilderijenverzameling, 17e eeuw.

Beeldhouwwerk. Twee grote eikenhouten figuren van de Hl. Maagd en St. Jozef door de Antwerpse beeldhouwer Willem Kericx (1657-1719) leerling van Artus Quellinus. Boven een barokaltaar met antependium van rood met goud geborduurd fluweel, waarop een zilveren tabernakel, drijfwerk van de Utrechtse zilversmid Nicolaas Verhaer, een beeld van Christus aan het kruis in gebeeldhouwde lijst, omstr. 1700; daaromheen vijf reliëfs van de Utrechtse beeldhouwer W. H. van de Wall, voorstellende Christus en de vier Evangelisten, midden 18e eeuw. In het midden een vitrine met beeldhouwwerk, o.a. albasten Madonna van Colijn de Nole, omstr. 1560; albasten Kruisdraging van Christus uit diens school, en dito reliëf, Graflegging van Christus door Johan Mone, 16e eeuw.

Voorts kleinere sculptuur in hout uit de 16e-18e eeuw.

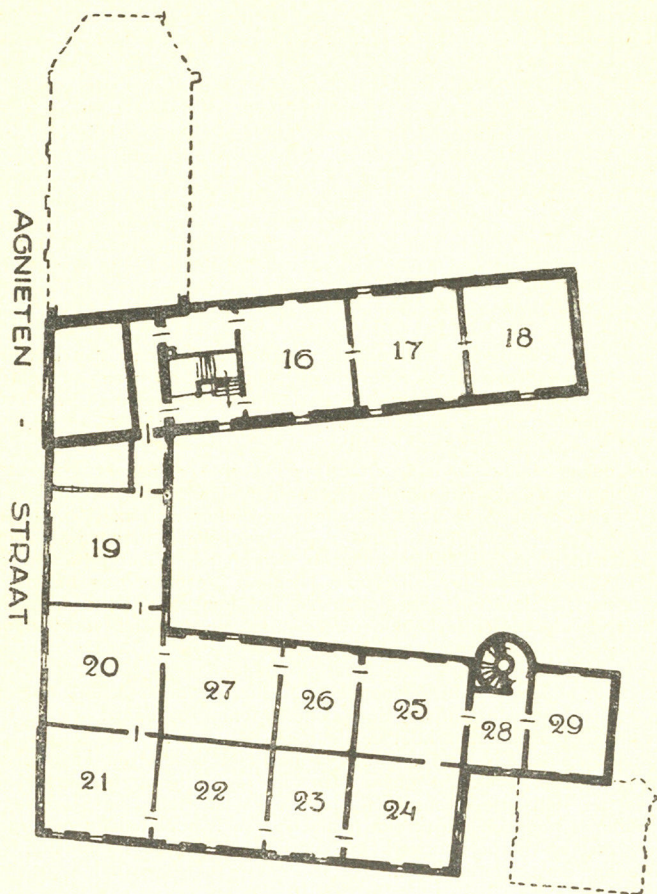
Borduurwerk en kant. Twee vitrines met stalen van kantsorten, die een duidelijk overzicht geven van de verschillende technieken en patronen der Italiaanse, Franse en Vlaamse kantsorten, 16e-18e eeuw; in de laden is nog een uitgebreide collectie van minder belang geborgen. In de ligvitrines met borduurwerk en voorts geborduurde fragmenten van misgewaden, en corporaaldozen.

ZAAL 15.

Voortzetting der schilderijenverzameling, o.a. Nic. v. d. Hecke, Gezicht op de abdij en het kasteel van Egmond, 1635.

Beeldhouwwerk. Wandvitrine met wisselende verzameling kleine platieken en midden in de zaal een Palmezel, Duits werk, 16e eeuw.

Weef- en Borduurwerk. Wandvitrine met misgewaden van zijde, brocaat en goudleer, sommige met barok borduurwerk in sterk reliëf, 17/18e eeuw. In de ligvitrines een belangrijke collectie kelkdoeken, 17/18e eeuw.

NICOLAAS - KERKHOF

Stedelijk Museum

Teruggaande naar de gang de trap op, die toegang geeft tot de Costuumverzameling. Langs de trapwanden: Een eikenhouten wandkastje met snuisterijen de kleding betreffende, 18e en 19e eeuw. Voorts een aantal familieportretten in de kleding der 17e en vroege 18e eeuw, voorafgaande aan het begin der costuumverzameling: J. Mijtsen, Damesportret als Diana, 17e eeuw; J. Verkolje, Groep van vijf kinderen Van Vredenburg, 1683; Idem, Portretten van Mr. en Mevr. van Bredehoff, 1727; Ph. van Dijk, Portretten van Dr. G. van Vredenburg en zijn vrouw, 1734; J. Quinkhardt, Mansportret, midden 18e eeuw.

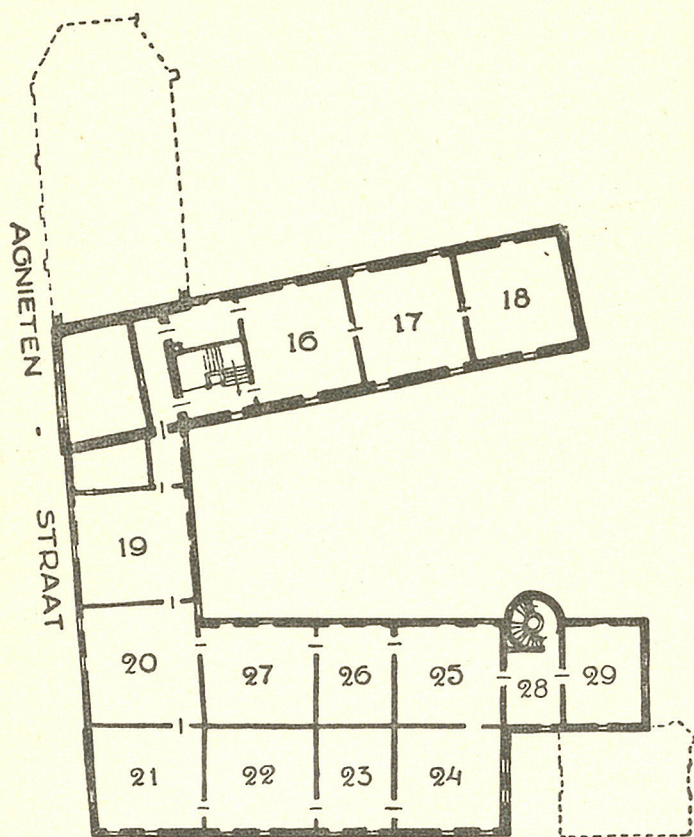
ZAAL 16-18. Verzameling costuums uit de 18e - 20e eeuw. Overzicht van de ontwikkeling der mode van 1740 - 1930.

ZAAL 16.

Twee vitrines met rariora: twee paar houten vrouwentrippen, eerste helft 15e eeuw; zeemleren kolder, 17e eeuw. In drie wandvitrines is de mode uit de tijd van 1740 - 1820 tentoongesteld: I. Dames- en herencostuums onder invloed der Franse mode: Watteau-japonnen, juste-au-corps, kamerjas, herenvesten, bruiloftslint, schoenen en waaiers, 1740 - 1790. II. Nederlandse mode der kleurige katoenen of sitsen casaque, rok en geborduurde neteldoekse fichu (een tweede voorbeeld in de middenvitrine), omstr. 1780; Herenvesten, 1780 - 1810; japonnen onder invloed der vroege Empire-mode, omstr. 1804 - 1810. III. Voorbeeld van een vermaakte 18e eeuwse japon in het tijdperk van het Directoire; voortzetting der Empire-mode tot 1820; wijziging in de patronen der stoffen, voetvrije rokken, kleine pofmouwen. Twee vitrines met groene en blauwe damastzijden herenjassen, einde 18e eeuw. Twee ligvitrines met kant, borduurwerk, galanterieën en snuisterijen uit de 18e en 19e eeuw.

ZAAL 17.

Grote middenvitrine met gala-japon met pailletten, gedragen aan het hof van Koning Lodewijk Napoleon; drie herencostuums van gebrocheerde zijde en laken uit 1805, 1815, 1830. Langs de zijwanden zes vitrines waarin de mode uit de tijd van 1820 - 1880 is tentoongesteld: I. Mode van 1820 - 1830, roestbruine „Redingote”, 1824; begin van de crinoline; witte japon met tuniek volgens de „nationale” mode na 1830, grote hoeden. II. Mode van 1835 - 1850 (Camera Obscura), grotere crinolines, kleinere mouwen, toespitsing der tailles; beige en lichte grijsgroene stoffen, 1835, cape's in dezelfde stof of zijde, 1840; gebloemde barège met garnering van franje, 1850. Geborduurde reistassen, besteedster. Kleurige shawls in driehoeksvorm; luifelhoeden. III. Mode van 1850 - 1870. Steeds omvangrijker crinolines en overdreven toegespitste tailles, schouderdecolleté, 1850 - 1855. 1870 Invoering van de queue de Paris. Driedelidige japon: rok, tuniek en lijfje. Rijtuigparasolletjes van zwarte of witte zijde en Chantilly-kant. IV. Mode van 1860 - 1865. Periode van de allergrootste crinolines. 1860 Zomerjaponnen met blouses en bolero's; 1865 voorkeur voor korenblauwe japonnen,

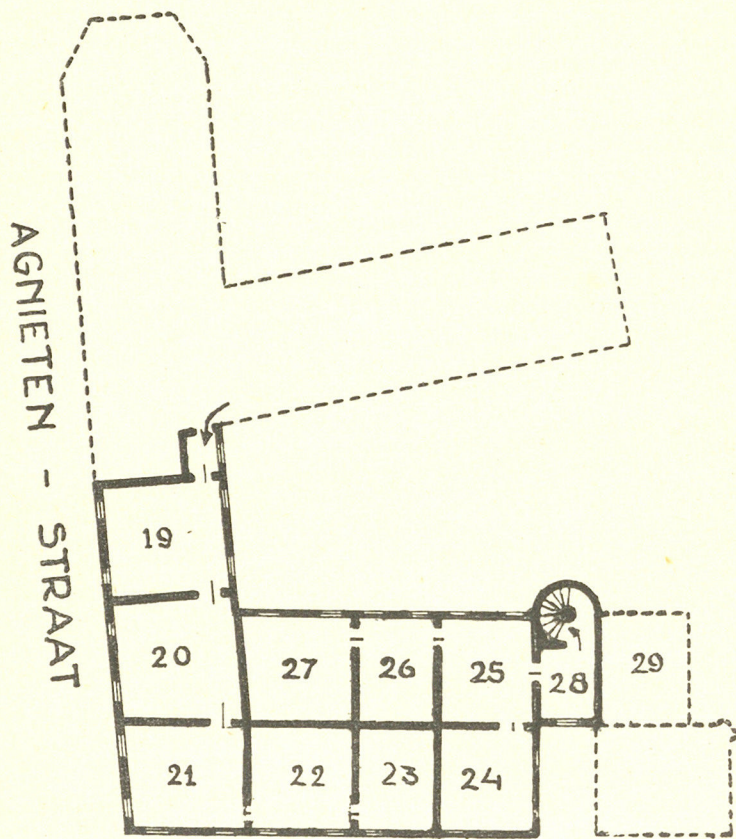
NICOLAAS - KERKHOF

meestal met hoog en laag lijfje, al of niet met zwarte lintgarnering of zwart borduurwerk. Zwarte mantilles. V. Mode van 1875-1885. Van queue de Paris tot tournure. Overdruk gegarneerde rokken met stroken en kant, lange lijfjes met zijden vestjes, hoog boord met ruche, of vierkante halsopening. Kapsels met lange pijpenkrullen 1875. Kleine hoedjes met veren of bloemen voor op het hoofd gedragen. In en bij deze vitrine voorbeelden van een paardenharen crinoline, 1850 en een queue de Paris van rode keperstof en baleinen, 1880. VI. Mode van 1880-1885. Bruidsjapon van witte ripszijde; avondjapon van blauwe gebrocheerde zijde en satijn (Frans maaksel).

ZAAL 18.

Drie vitrines met voortzetting der mode 1885-1930. I. Mode van 1885-1892. Mantel van bruine ripszijde en avondmantel met franje van een Cashmere shawl vervaardigd, beide voor het model der tournure, 1885. Geelzijden receptiejapon met parelversiering, 1892 en lichtpaarse gebrocheerde avondjapon, 1892. Verschillende accessoires der mode van deze tijd. II. Mode van 1894-1896. Gebloemd-zijden japon met plooitjes en strikken van gase-de-soie; wit-moiré avondcape met garnering van ijzeren kraaltjes, 1894. Rijk gegarneerde groen zijden blouse met olijfgroene rok, 1894; kort bontjasje, 1890. Avondjapon van zwart gebrocheerde zijde met „gigot“-mouwen, 1896. Avondschoenen, handschoenen, waaiers, ceintuurs, „en-tout-cas“ enz. uit de 90er jaren. III. Grote wandvitrine met de ontwikkeling der mode van 1900-1930. Zwarte reformjapon naast lichtgrijs laken „robe-princesse“, 1901. Avondjapon van gase-de-soie over paarse voering (model voor een „droit-devant“-corset), 1905. Zomerjapon van genopt neteldoek met lerse kant, 1909. Avondjapon van hardrose satijn met draperieën en rijke kantgarnering, vooral op de rug, 1914. 1919-1929 de voetvrije rok ook voor 's avonds. 1919 rok tot boven de enkel, vrij hoge taille; 1924/1927 zeer korte rok, tot de knieën, zeer lage ceintuur, „robe chemise“. 1924 Blouse en rok onder invloed der Russische mode te Parijs. Kort geknipt haar, jongenskopje; pothoeden. In 1929 begin van het langer en wijder worden der rokken en terugkeer der normale plaats voor de taille; aanvankelijk alleen lange rok achter; voorkeur voor hardpaarse en rode crêpe-georgette. Voorts enige vitrines met snuisterijen en juwelen uit de 19e en het begin der 20ste eeuw. In het midden der zaal een collectie kleine meubelen (kinderspeelgoed of verkoopmodellen?) 18e en begin 19e eeuw.

Terugkerende naar de trap rechtuit en linksom. In deze vleugel van het gebouw bevindt zich het Historisch Museum der Stad Utrecht.

Stedelijk Museum

Historisch Museum der Stad.

In het portaal twee wapenkaarten met talrijke wapens van Utrechtse families.

ZAAL 19. Geschiedenis der Stad.

Historische schilderijen, o.a. Afdanking van de Waardgelders in 1618, door P. v. Hilligaert en J. C. Droochsloot, 1622; Idem, Beleg van het kasteel Vredenburg in 1577, 1646. H. v. Vliet, Interieur van de Dom in 1672. Portretten van op Utrecht betrekking hebbende personen, o.a. Trijn van Leemput, Burgemeester C. Booth, Anna Maria van Schurman, de architect Christiaan Kramm, Frits Coers, Cath. van Rennes, J. C. Wienecke. Borstbeelden van: David van Mollem, eigenaar van Zijdebalen door J. Cresant, 18e eeuw; Nicolaas Beets door F. Stracké; gipsmodel van een niet-uitgevoerd ontwerp voor het standbeeld van Jan van Nassau, door Lacomblé en Lecomte.

In enige vitrines: penningen betrekking hebbende op de historie der stad en op Utrechtse personen; zegels en zegelstempels. Herinneringsborden en penningen van de Utrechtse Jaarbeurs van 1917 af. Penningen en plaquettes van de Utrechtse medailleur J. C. Wienecke.

In het schrijfbureau naar ontwerp van Christiaan Kramm allerlei voorwerpen en souvenirs betrekking hebbende op Utrechtse gebeurtenissen en personen.

ZAAL 20. Plaatsbeschrijving.

Plattegronden der stad Utrecht door Adam van Vianen, 1598, H. Moreelse, 1664, C. Specht, 1696 en A. Winter, 1670 (koperen platen met afdrukken). Schilderijen: Panorama der stad Utrecht, omstr. 1665 en in litho van P. W. v. d. Weijer, omstr. 1850. Stadsgezichten o.a. door F. van Ouwenallen, 1655; P. van Liender, J. ten Compe, H. van Oort, J. W. Bilders, 1834, R. A. Haanen en C. G. 't Hooft. Het bolwerk Vredenburg door A. Verhoesen, 1826. Model van de voormalige Wittevrouwenpoort, door H. Struys en Nic. van Damast, 1649. Gebrandschilderd glas met de wapens van verschillende Utrechtse personen.

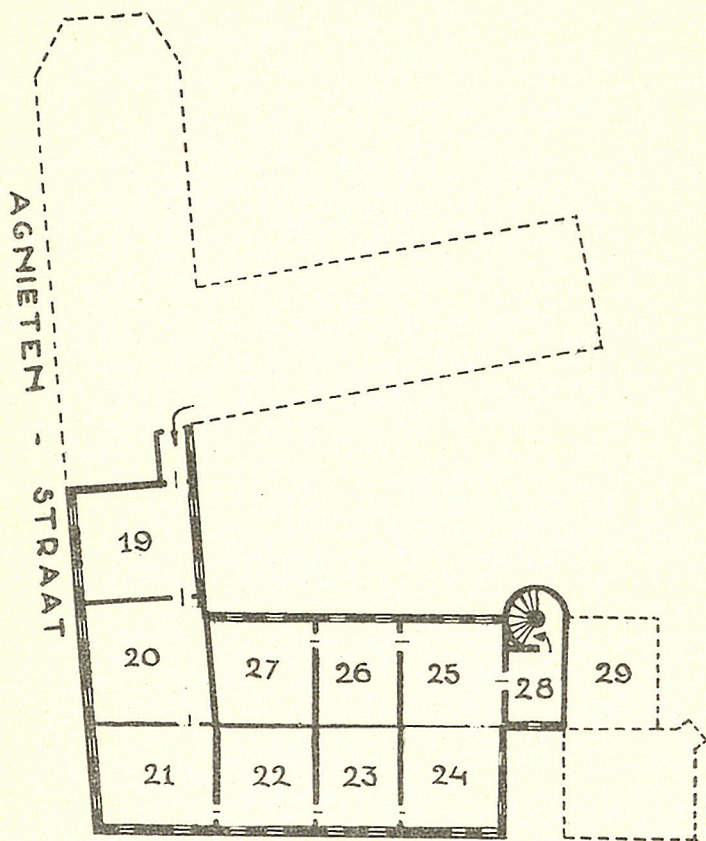
In het midden een depotkast met fragmenten van bouwbeeldhouwwerken van Utrechtse gebouwen. Daarboven een wisselende tentoonstelling van tekeningen en prenten uit de topografische atlas van het Gemeentearchief.

ZAAL 21. Openbare Gebouwen.

Schilderijen: Stadhuisbrug met het oude Stadhuis, de huizen Hasenberch en Lichtenberch, o.a. door A. Honich, 1663, P. J. van Liender, 1764, W. A. Haanebrink, omstr. 1825 en R. Craeyvanger, 1833.

Fragmenten van de gebeeldhouwde poort van het huis Lichtenberch en van de gevel van het huis Hasenberch door de stadsbouwmeester Willem van Noort, 1546, met reconstructietekening.

Gebeeldhouwd schoorsteenfries uit het oude stadhuis. Voorts een verzameling haardstenen, 15e en 16e eeuw, afkomstig uit Utrechtse huizen; tableaux van muurtegels uit de 17e eeuw (bonte en blauwe) en 18e eeuw (paarse), eveneens uit Utrechtse huizen, evenals een collectie gevelankers, 16e en 17e eeuw. In het midden dezer zaal een vitrine met aardewerk, z.g. Jacoba-kannetjes in Utrecht gevonden, 15e en 16e eeuw.

NICOLAAS - KERKHOF

ZAAL 22. Particuliere huizen.

Drie paar Romaanse zuiltjes met kapitelen en basementen, afkomstig van het huis Clarenburch, 13e eeuw. Profielstenen en kapitelen van het huis Fresenburch, 13e eeuw, met reconstructietekening. Gebeeldhouwde gevel van het huis Keizer Karel (Oude Gracht, thans nr. 120), 1e helft 16e eeuw met reconstructietekening.

Gotische en Renaissance-schoorsteenfriezen afkomstig uit Utrechtse huizen; geprofileerde en polychrome gebeeldhouwde balksleutels; geschilderde plafondbalken, 16e eeuw, gebeeldhouwde deurkalven, 1567, 1643, en trapleuningen; huisdeuren en uithangborden enz. Tuinpoortje afkomstig uit het huis Achter St. Pieter Nr 14, 17e eeuw.

ZAAL 23. Kapittelkerken.

Schilderijen van de Oud-Munster-kerk, van de Dom, de St. Janskerk en de St. Mariakerk.

Beeldhouwfragmenten: Basementen, consoles en gedeelte van de tegelvloer van de Dom van Bisschop Adelbold. Modellen van de tegenwoordige Dom, de Dommoren en de Kloostergang van de Dom, 1830, en 1838.

Beeldhouwwerken: Reliëf van de H. Johannes de Doper, Maastrichtse School, einde 12e eeuw; kalkstenen beelden van de Hl. Catharina en van een hl. Bisschop, 1e helft 15e eeuw, afkomstig uit de Oud-Munsterkerk. Gipsafgietsels van vier gewelfsleutels uit de Dom. Schoorsteenfriezen uit de kapittelkamers van de Dom, grafmonumenten uit de Dom en de St. Mariakerk. Voorts de Orgelgalerij uit de Buurkerk. Kussens en zandlopers uit de St. Janskerk. Vitrines met fragmenten van een oud bisschopsgewaad en voorwerpen afkomstig uit de grafkelders der bisschoppen Guy van Avesnes en Rudolf van Diepholt in de Dom.

Tekening van de bewaard gebleven fragmenten van gebrandschilderd glas uit de Dom. Deze fragmenten en die uit de St. Janskerk (wapens van kanunniken, 1674) uit de St. Jacobskerk en St. Nicolaaskerk, in drie vensters bijeengevoegd, worden thans bewaard in het depot van het Museum (Hist. Cat. 1285-1288; 1341-1369; 1456-1463 en 1472-1477).

ZAAL 24. Parochiekerken, abdijen en kloosters.

Schilderijen: Copie van een 15e eeuwse gewelfschildering in de St. Jacobskerk, 1882, door A. der Kinderen, 1897. Orgeldeuren uit de St. Jacobskerk door Roelof van Zijl, 1608. Interieur v. d. St. Jacobskerk door J. Hilverdink, 1878; Idem van de Geertkerk door A. W. Nieuwenhuizen, 1861, en van de kapel van het St. Agnietenklooster door J. C. Selm, omstr. 1850.

Beeldhouwwerk: Friezen, grafmonumenten en fragmenten van beeldhouwwerk in steen en hout uit verschillende kerken en kloosters. Depotkast met fragmenten van bouwbeeldhouwwerken. Schoorsteenfries uit het St. Catharijneklooster door Steven van Herwijck (?), midden 16e eeuw.

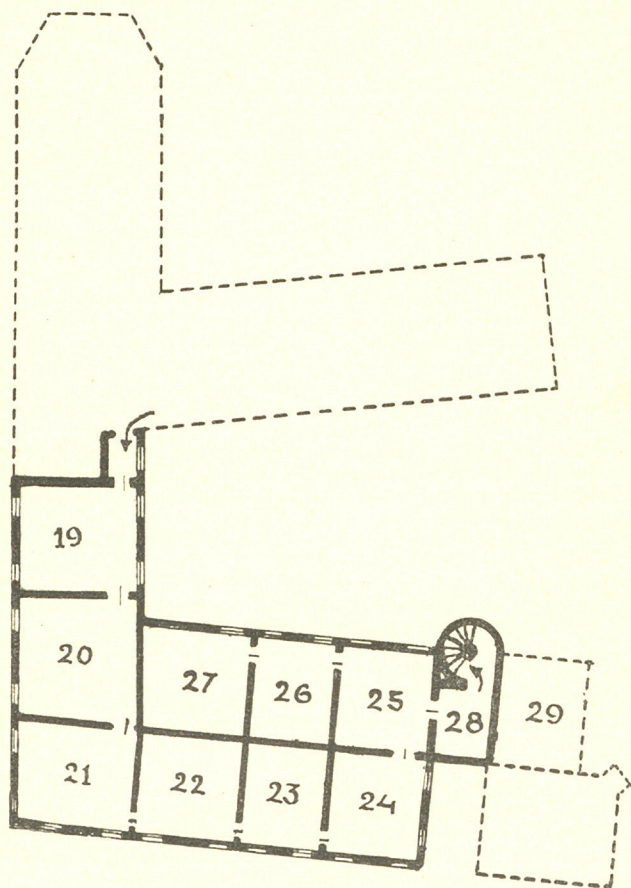
Gipsafgietsels van de bovengedeelten van de St. Andreasklok, en de St. Salvatorsklok in de St. Jacobskerk, en van de Banklok in de Buurkerk.

Raam van gebrandschilderd glas, 1599, en fragment van een der koperen koorhekken uit de St. Jacobskerk, 15e eeuw.

Koperen schilden van kerkkronen, voornamelijk uit de St. Jacobskerk.

Vitrine met zegels en zegelstempels van de kerken en de daarin gevestigde broederschappen.

AGNIETEN - STRAAT

NICOLAAS - KERKHOF

ZAAL 25. Bestuur van stad en provincie.

Portretten van bestuurders van stad en provincie o.a. de burgemeesters Dirck de Goyer, 1588, P. Voet van Winssen, 1703, Nicolaes Kien, omstr. 1760, en H. J. M. van Asch van Wijck, omstr. 1830, stichter van het Stedelijk Museum. Voorts van de Raden en Schepenen Jacob Martens, door Nic. Maes, 1680 en David Johan Martens door C. van Geelen, 1800. Meubelen en voorwerpen gediend hebbende voor de Vroedschap. Zetel van de stadhouder uit de Raadskamer. Naam- en wapenborden van de Burgemeesteren en Raden in de Vroedschap, van de Presidenten in den Hove Provinciaal en van de Geëligeerden van Utrecht enz. — Negen Buurtschoutstaven, 1614–1820. — Geschilderde ijzeren geldkist, afkomstig van het kantoor van de Gemeente-ontvanger. Zegels en zegelstempels van de stad.

Rechtspleging: Lessenaar en zetels van het Hof van Utrecht. Verschillende voorwerpen betreffende de Stadsbewaking en het Brandwezen. Munten. Vitrine met Utrechtse munten van de Merovingische tijd tot het Franse Keizerrijk. — Utrechtse maten en gewichten.

ZAAL 26. Hogeschool.

Schilderijen: Portretten van Professoren o.a. Dematius, Schotanus en Voetius door A. M. van Schurman; L. van de Poll door M. Gillig; Reland door Colasius; Mill en Wesseling door Quinkhard; B. F. Suerman door F. Jacquin en A. C. G. Suerman door P. C. Wonder.

Gipsreliëfs met de portretten van Oosterdijk Schacht, 1784, Hennert, 1787, en Royaards, 1790 door D. Mulder en Ravius, 1796 door B. N. Koopman, Kouwer door D. A. M. Halbertsma—Grosse Schröder, 1933. Borstbeeld van J. L. Schroeder van der Kolk, 1862.

Tapijten vervaardigd in de fabriek van Garjeanne te Utrecht ter gelegenheid van het tweede eeuwfeest der Hogeschool, 1836.

Uniform van een vrijwillig Jager der Utrechtse Hogeschool, 1831 en gipsfiguur in de uitrusting van een lid van de Utrechtse Studentenvereniging tot vrijwillige oefening in de wapenhandel, 1868.

Vitrines met maskerade-, lustrum-, promotie-, prijs- en senaatspenningen, draagtekenen van studentenverenigingen.

Drie fundatiestenen en één gedenksteen van 's Rijks Veeartsenijschool, 1824, 1827, 1872 en 1875.

ZAAL 27. Gilden en bedrijven. Armwezen.

Schilderijen: Twee panelen van het altaarstuk der Schuitenvoerders in de St. Jacobskerk, midden 16e eeuw. Het lakenbedrijf, omstr. 1760.

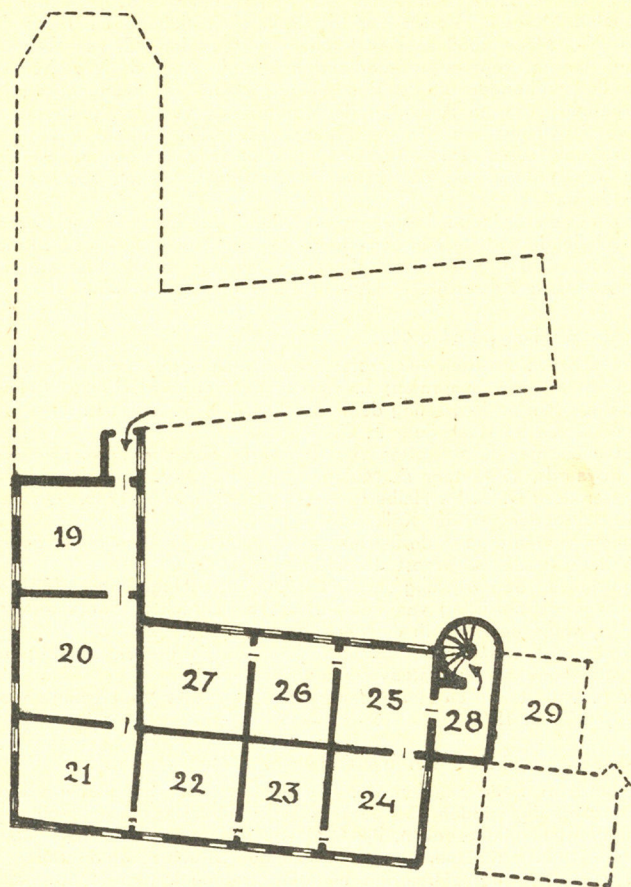
Naamborden, gildeproeven, lijkkleedversierselen der Utrechtse gilden. Vier koperen platen met namen en merken der Utrechtse goudsmeden, 1598–1740. Vitrines met pijpenbeeldjes, fragmenten en contremallen, opgegraven bij de Tolsteegpoort, in 1844.

Schoorsteenpilasters van gebakken aarde, Utrechtse kunstindustrie, 17e eeuw.

Koekvormen van Utrechtse banketbakkers, 18e en 19e eeuw.

Vitrine met zegels en penningen der Utrechtse gilden en gasthuizen; penningen van Utrechtse fabrieken en bedrijven en van Utrechtse medailleurs (Corn. Begeer, C. J. A. Begeer, J. C. Wienecke.)

AGNIETEN - STRAAT

NICOLAAS - KERKHOF

Schilderijen o.a. van de Armenpot van St. Jacob, van de uitdeling aan de armen door Vrouwe Maria van Pallaes, door Hendrick Bloemaert, 1657; van de ziekenzaal in het St. Catharijne-Gasthuis, 17e eeuw. Schoorsteenfries uit het Hl. Kruis-Gasthuis; gevelstenen uit het oude St. Antonius- en St. Maartens-Gasthuis. — Archiefkist van de Fundatie van Pallaes. — Tin- en glaswerk van verschillende gasthuizen. 16e-18e eeuw. — Voormalige klederdracht van een weesjongen en een weesmeisje van het Diaconie-Weeshuis der Ned. Herv. Gemeente.

ZAAL 28. Verdedigingswezen, Verenigingen en Genootschappen.

De wapens, uniformen, vaandels en vlaggen zijn uit plaatsgebrek in depot van het Museum opgeborgen. Vitrine met bekers, prijspenningen, draagtekenen enz., 18e en 19e eeuw.

ZAAL 29. Administratie.

De trap afgaande:

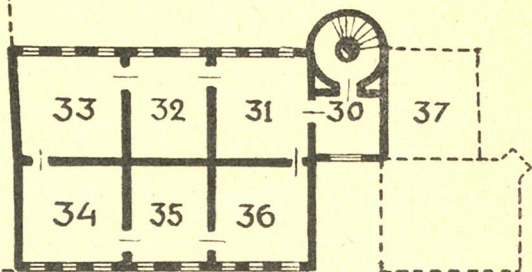
ZAAL 30.

Kleine hal met een verzameling Oud-Nederlandse Majolica en Delfts aardewerk, 16e-18e eeuw. Voorts een aantal tegeltableaux, 17e eeuw en een groot tafereel in blauwe tegels van de buitenplaats Zijdebalen van David van Mollem, 18e eeuw (vgl. Zaal 19, blz. 29).

Zaal 30

In deze hal is thans tentoongesteld een aantal schilderijen uit de Romantische School: Van de Sande Bakhuyzen, Vertin, Van Heemskerck van Beest, B. van Hove, Verveer, e.a. — Enige meubelen uit het midden van de 19de eeuw. Voorts een mahoniehouten porceleinkast, ca 1820, en een dito secretaire, ca 1850 (uit Zaal 12), met Chinees en Japans porcelein en een theeserviesje van wit porcelein met Vechtgezichten door P. J. Lutgens, 1870 (Nieuwe Aanwinst, 1949).

AGNIETEN - STRAAT

NICOLAAS - KERKHOF

Stedelijk Museum

Afdeling moderne kunst

ZAAL 31-36. Schilderkunst, Beeldhouwkunst, Kunstnijverheid.

In chronologische volgorde te beginnen omstreeks 1900 Zaal 34-36, de Haagse en Amsterdamse Scholen en hun tijdgenoten; de meer moderne en hedendaagse kunst Zaal 31-33.

ZAAL 34.

Schilderijen, o.a. Jozef Israëls (bruikleen); Thérèse Schwartze, Portret van Nic. Beets, 1881; J. B. Blommers, Gezicht op Katwijk; A. M. Gorter, Herfstlandschap; W. B. Tholen, Zelfportret, 1914, Landschap aan de Zuiderzee, Haven te Enkhuizen, Uitvarende botter, Kasteel de Cannenburg enz.; Willem Maris en Th. de Bock, Eenden aan een bosvijver.

Beeldhouwwerken: Gra Rueb, de Misanthroop.

ZAAL 35.

Schilderijen, o.a. Ed. Karsen, Onweer over 's-Hertogenbosch, Landschap met molen, Boerderij; Willem de Zwart, Boerderij en Landschap met vaart; Isaac Israëls, Afscheid (voorstudie van het grote schilderij Vertrek der Mariniers in het Museum Kröller-Müller, Hoge Veluwe), Liggend naakt, Portret van Mr. L. van Ogtrop, 1906; J. Mankes, Zelfportret, 1909; M. Monnikendam, Stilleven met papegaai, 1916; E. Adriani-Hovy, De Oosthaven te Utrecht, 1929 en Stilleven met boeken, 1936.

Beeldhouwwerken: C. Stauthamer, Portret van Haim, 1940; Renée Sintenis, Zelfportret, 1923.

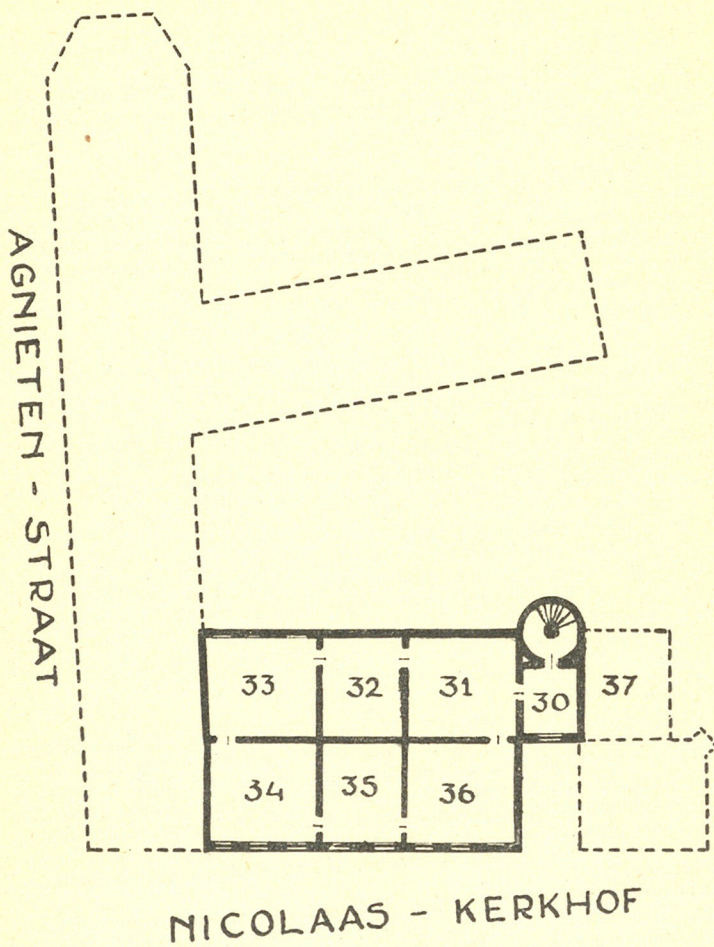
Kunstnijverheid: Vitrine met aardewerk van het begin der „Binnenhuis“-kunst en later; Fabriek Amstelhoek, Van der Hoef, omstr. 1900; de Distel, Bert Nienhuys; Willem Brouwer, 1905-1920; Gouda, omstr. 1902; St. Lucas te Utrecht, ca. 1923; Chris Lanooy, 1905-1930; Fabriek Rozenburg, Arnhem en Den Haag, ca. 1910; Nelly Houtman en Hobbel, ca. 1920.

ZAAL 36.

Schilderijen, o.a. van de „Amsterdamse Joffers“ Coba Ritsema, Meisje in het wit, 1925; Lizzy Ansingh, De nieuwe japon, 1938; Betsy Westendorp-Osieck, Het rode hoedje, 1938. Thérèse van Duyl-Schwartze, Portret van Jonkv. R. van Eysinga, 1884. Idem, Familiegroep, 1906. Jan Sluyters, Kinderportret, Naaktfiguur, omstr. 1925; Floris Verster, Chrysanthem; J. Nieweg, Stilleven, 1924 en Vetplant; Hart Nibbrig, Sneeuwlandschap; Walter Vaes, Petunia's en Anemonen, Th. v. Hettinga Tromp, Stilleven met kruiken, 1909.

Beeldhouwwerken: L. Zijl, Knielende en staande vrouwenfiguur, brons; G. Jacobs van den Hof, „Tamara“, 1940; P. Starreveld, Staande vrouwenfiguur met hertje, hout, 1939.

Kunstnijverheid: Eikenhouten ameublement naar ontwerp van Klaarhamer en Rietveld, 1915. Ceramiek van Rozenburg en Mobach; glazen vaas van Chris Lebeau, omstr. 1940.

ZAAL 31.

Schilderijen, o.a. van Jan Toorop, De Schelde bij Veere, 1908; Portret van Dr. Schrörs, 1911; tekeningen: De Calvinisten, 1891; Anarchie, 1893; Dijkwerker in Zeeland, 1911. Vincent van Gogh, Laan van een kerkhof (Franse tijd); Suze Robertson, De Kerk te Katwijk, en Oudheidstalletje; R. Martinez, Fruit en cyclamen, 1918; Otto van Rees, Portret van Jean Luc, 1924 en Zelfportret, 1927; W. van Leusden, Portret van zijn vrouw, 1924; A. Herbin, Mand met abrikozen; K. Andrea, Veldbloemen.

Beeldhouwwerk: B. Ingenhousz, Ontwerp voor het monument voor Juliana van Stolberg te 's-Gravenhage, 1930; Charlotte van Pallandt, Meditatie, 1936; W. van Kuilenburg, „Vreugde”, 1935.

Kunstnijverheid: Vitrine met porcelein uit de fabriek Rozenburg; Nieuwjaarsvaas, kristal, ontwerp Berlage, 1925. Ceramiek van L. de Lerma en Chris Lanooy. Bronzen voorwerpen van E. Wichmann. Zilveren schaalteje van J. Eisenlöffel, 1902; Zilverwerk van F. Zwollo Sr. en Jr., omstr. 1924; B. J. Richters, gestyleerde vis, palisanderhout; A. Remiëns, Hertje, brons; H. Limpers, zittend naakt, terra-cotta, omstr. 1940.

ZAAL 32.

Schilderijen, o.a. A. C. Willink, Zelfportret, 1939 en Landschap met beeld; Pyke Koch, Zelfportret, 1938; R. Hynckes, De sleutels van de anachoreet, 1944; Dick Ket, Stilleven met viool, 1930 en tekening Vrouwenportret en zelfportret, 1934; M. Campigli, Le tre sorelle, 1931 en Vrouwenportret, 1938; Jan van Ham, Landschap in Doorn, 1939, Lucas-Bolwerk te Utrecht, 1938; Etsen van M. Bauer.

Beeldhouwwerk: Vitrine met kleinplastiek in Grès-Cérame van Dr. J. Mendes da Costa; voorts bronzen van J. Raedecker, en Hubert van Lith, omstr. 1940.

Borduurwerk van Wilhelmina Testas, 1928.

ZAAL 33.

Schilderijen, o.a. Charley Toorop, Kind met speelgoed, omstr. 1920, Familiegroep, 1922, Zeeuwse Boeren, 1930, De perenboom, 1946. E. Fernhout, Zelfportret met zijn vrouw; Jacoba van Heemskerck van Beest, Boerderij in Zeeland; W. van Konijnenburg, De Herder, 1917 en Figuur te paard, schets, omstr. 1923. B. van der Leek, De zieke, 1912, Stilleven met appel, 1921, Merrie met veulen. J. Bendien, Vrouwelijk naakt, tekening, 1928. H. Chabot, „De broden”, 1945.

Beeldhouwwerk, o.a. J. Raedecker, Staande meisjesfiguur, steen; Masker, beton, Kinderkopje, brons; P. Starreveld, Vrouwenportret; W. van Kuilenburg, „De Moeder van Jan van den Doem”; B. J. Richters, Valk en Ramskop; S. Uytterwael, „De Wijsheid”, hout, 1935.

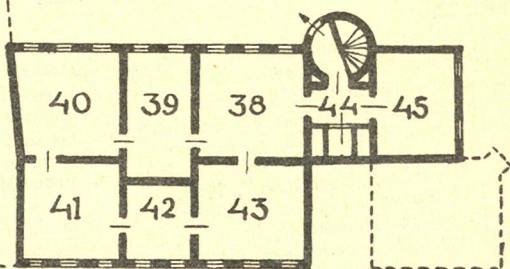
Kunstnijverheid: Bronzen schaal met gestyleerde vissen door Tjipke Visser; Glazen schaal door A. D. Copier, Leerdam; Witte vaas van de fabriek De vier Paddestoelen, omstr. 1924.

Terug naar de hal.

ZAAL 37. Directiekamer.

De trap afgaande naar:

AGNIETEN-STRAAT

NICOLAAS-KERKHOF

Stedelijk Museum

Serie kamers in historische stijl, 15e-19e eeuw

ZAAL 38-45.

ZAAL 38. Gotische Kamer, 14e/16e eeuw.

Tegelvloer, afkomstig uit een claustraal huis der St. Janskerk, 14e eeuw. Vier gebeeldhouwde polychrome balksleutels met wapens van Utrechtse families, afkomstig uit het huis Clarenburch. Enige eikenhouten deuren, twee opgeklampt, twee met z.g. briefpanelen. Archiefkast uit de Dom; muurkastje en linnenkast met vertind ijzerbeslag, alles 15e eeuw. Twee dressoirs, 15e/16e eeuw, grotendeels vernieuwd. Koperen kerkkroon. Gebeeldhouwde zandstenen schoorsteen in Utrechts type met familiewapens, 1561; in de schouw serie haardstenen.

Voorts: enig beeldhouwwerk, gebrandschilderde ramen o.a. met taferelen uit de geschiedenis van de Verloren Zoon; koperen kandelaars enz. 15e/16e eeuw.

Schilderijen. Uit de Utrechtse School: Portret van Paus Adriaan VI, oude copie naar een verlorengedaan origineel door Jan van Scorel; Twee portretten, 1588; Ant. van Blocklandt, Jozef voor Pharaon, omstr. 1570; portret van een geestelijke, 1572. Nederlands Meester, Memorietafel Raes van Haemstede; Vlaams Meester 1523, Maaltijd van de Heren van Liere te Antwerpen; Antwerps Meester, Twee portretten van leden van de families Malpert en van der Muelen, omstr. 1600.

ZAAL 39. Renaissance-Kamer, eerste helft 17e eeuw.

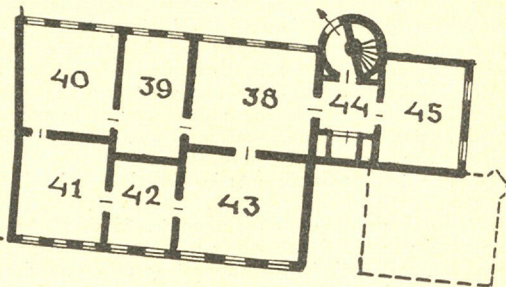
Gebeeldhouwde eikenhouten schoorsteen met zandstenen pilasters en blauwe Delftse tegels (kinderspelen); gegoten ijzeren haardplaat met het wapen van de familie Van Wassenaer. Geborduurd linnen wandbespanning, afkomstig uit het kasteel IJsselstein, midden 17e eeuw. Eikenhouten kast en balpoottafel uit het bezit van de Utrechtse schilder Joachim Wtewael, 1638; dito beeldenkast, bedstede, kist met ijzerbeslag, 1607, twaalfhoekige klaptafel en tafeltastje met versiering van ebbenhout. Drie stoelen met baluster- of getordeerde poten (bekleding nieuw); bankje, gebeeldhouwde spiegel, koperen kaarsenkroon. Plafond, vloer en raamhorren copieën naar authentieke voorbeelden.

Schilderijen in hoofdzaak uit de Utrechtse school: Abraham Bloemaert, Theagenes en Chariclea, 1626; de Apostel Paulus, en Mansportret. Roelant Saverij, Orpheus en de dieren, omstr. 1615. H. ter Brugghen, Tric-tracspelers, G. van Honthorst, Koning David, 1622. H. van Bijlert, Disgenoten van het St. Jobsgasthuis; Mansportret en Dame aan haar toilet. N. de Gise-laer, Kerkinterieur. D. Stoop, Landschap met ruiters, 1649 enz. Cornelis de Man, De Goudweger.

ZAAL 40. Barok-Kamer. 1660-1680.

Schouw met getordeerde marmeren zuilen, afkomstig uit het huis Kromme Nieuwe Gracht 19, Delftse tegels (kinderspelen), haardplaat met Neptunus. Noten houten kussenkast, omstr. 1670, z.g. „sterren“-kast met inlegwerk van

AGNIETEN - STRAAT

NICOLAAS - KERKHOF

fijne houtsoorten, einde 17e eeuw; dito van wortelnoten, omstr. 1680; kunstkastje van ebbenhout en schildpad, 1660. Stoelen en fauteuils 1650–1700; eikenhouten balpoottafel; gebeeldhouwde en vergulde console-tafel met marmeren blad, omstr. 1670. Plafond en vloer copieën naar authentieke voorbeelden.

Voorts: Delfts aardewerk o.a. schoorsteenpot, en tabakspotten; Chinees porcelein; wapenkussens; stoven, koperen kandelaars, bijbel; z.g. Zevenburgs tapijt, enz.

In deze zaal het „Utrechtse Poppenhuis” 1680–1720, met elf kamers: sous-terrain met keuken, kraamkamer, tuin met prieel; bel-etage: muziek-salon, vestibule, waarboven het kantoor van de heer des huizes, en kunstkamer; 2de etage: voorraadzolder en dienstbodenkamer, kinderkamer, slaapkamer van de vrouw des huizes en mangelzolder.

Schilderijen in hoofdzaak uit de Utrechtse School: Abraham Bloemaert, Aanbidding der Koningen, 1624; Paulus Bor, „Het Spaens Heidinetje”, 1641; J. van Bronckhorst, Musicerende figuren; J. C. Droochsloot, Plundering van een dorp, 1626; J. de Veer, Cleopatra; J. van Haensbergen, Jongen met hond, 1677; Portretten van Utrechtse personen door Corn. Jonson van Ceulen, 1651 en 1657; Joost van Atteveld en Willem Moreelse, Nederlandse meesters: C. Netscher, Twee portretjes, 1656 en Jan Steen, de Alchimist.

ZAAL 41. Kamer in Lodewijk XIV-stijl. Begin 18e eeuw.

Plafond met drie panelen, voorstellende de seizoenen (het vierde ontbreekt). De vloer naar het voorbeeld van de Kunstkamer in het Poppenhuis. Wandbespanning met stalen van goudleer behang en z.g. geschabloneerd linnen, Utrechtse industrie, omstr. 1700. De twee muurkasten in Régence-stijl afkomstig uit het Ambachtskinderhuis; de deuren uit het huis Drift 27 (de verdere betimmering nieuw). Gebeeldhouwde schoorsteen met marmeren schoorsteenmantel afkomstig uit het Notarishuis Achter St. Pieter. Notenhouten kast met geborduurde panelen omstr. 1720. Ovale tafel met gebeeldhouwde poot met drie dolfijnen en putti, omstr. 1710; twee console-tafels van olifhout. Twee notenhouten fauteuils, Luiks, en twaalf Holl.-Engelse stoelen met rieten zitting, omstr. 1730. Staande klok, J. v. d. Velde, Amsterdam; koperen Engelse hangklok; grote spiegel met vergulde gebeeldhouwde lijst, en gebeeldhouwde lijst (spiegel modern) met familiewapen van Martens; Boheemse kristallen kroon, begin 18e eeuw.

Voorts: Chinees porcelein (in de muurkasten), Chine de Commande; kleine vitrine met z.g. zilveren speelgoed, 18e eeuw.

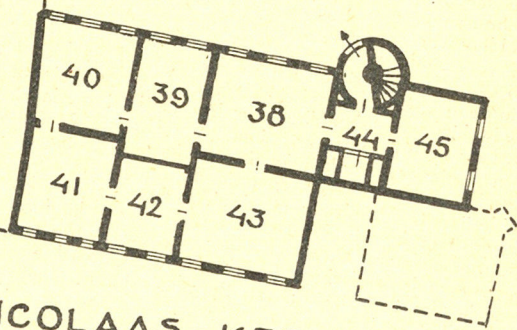
Schilderijen in hoofdzaak uit de Utrechtse School: M. Simons, Vruchtenstilleven met kreeft; B. Zwaerdecroon, Twee kinderen in een landschap in herderscostuum; R. de la Haye, Vrouw met papegaai; Adriaan Blommaert, Tyrools landschap. Portretten van Godard en Gerard van Reede; M. de la Court, Portretten van Burgemeester P. Voet van Winssen en zijn vrouw, 1703.

ZAAL 42. Kamer in Lodewijk XV-stijl. Midden 18e eeuw.

Plafond van stucwerk, copie uit het Ambachtskinderhuis. Betimmering en gebeeldhouwde deur met sopraporte-schilderij van A. van Cuylenburch, De verloren zoon, 1657. Gebeeldhouwde schoorsteen met grijs marmeren

AGNIETEN - STRAAT

NICOLAAS - KERKHOF

schoorsteenmantel, afkomstig uit de Rijksmunt op de Neude. Wandbespanning van donkerrood „Velours d'Utrecht", afkomstig uit het huis Janskerkhof 16. Wortelnoten porceleinkast, waarin theeserviezen van Saksisch en Loosdrechts porcelein, (bruikleen); twee Japanse lakkasten met laden; mahoniehouten klaptafel en notenhouten console-tafel. Wit-gelakte fauteuils en stoelen met rood velours-d'Utrecht bekleed. Gebeeldhouwde lijst (spiegel modern), met familiewapen van Martens; verguld bronzen zes-hoekige lantaarn.

Voorts: Chinees porcelein, blauw, en familie rose; zilveren kandelaars, Haagse keur; Engelse pendule, bijbel en boeken in gestempeld lederen banden.

Schilderijen: Utrechtse School: H. van Velthoven, portret van M. van Mansvelt; J. van Liender, Landschap; N. Wicart, twee Riviergezichten. Voorts: drie pastels door J. B. Perronneau en vier portretjes der familie Kien door G. de Spinny; J. Fournier, Portret van W. N. de Pestervan Wulperhorst, 1752.

ZAAL 43. Kamer in Lodewijk XVI-stijl. Einde 18e eeuw.

Plafond in stucwerk afkomstig uit een huis op het Janskerkhof. Kamerbetimmering met schoorsteen en lichtblauwe zijde-bespanning, idem; de schoorsteenmantel van grijs marmer. Lichtblauwe satijnen gordijnen, afkomstig uit een huis te Haarlem, omstr. 1810; hierbij behorend een stel van acht overeenkomstig beklede stoelen. Ameublement van grijs gelakt hout met omstr. 1870 vernieuwde bekleding, (twee der stoelen origineel, het overige van omstr. 1870). Zeer grote wortelnoten porceleinkast met een verzameling van blauw Chinees porcelein, (bruikleen). Rozenhouten commode met lakpanelen en wit marmeren blad; dito commode, einde 18e eeuw. Huisorgel ingebouwd in mahoniehouten kast, Gouda, 1792. Ovale tafel van rozen- en satijnenhout; consoletafeltjes van geschilderd hout met marmeren blad, omstr. 1800. Kristallen kroon, omstr. 1820.

Voorts: vergulde houten wandlustres, miniaturen, pendule in Empire-stijl; Chinees en Japans porcelein; beeldjes van Saksisch, Engels en Sèvres porcelein.

Schilderijen. Utrechtse school: C. van Geelen, Twee damesportretten van 1804. Voorts G. H. Hodges, Twee mansportretten; G. de Spinny, Twee portretten van Baronessen van Lokhorst.

Terug door de Gotische kamer naar de Vestibule:

ZAAL 44. Hal in Empire-stijl.

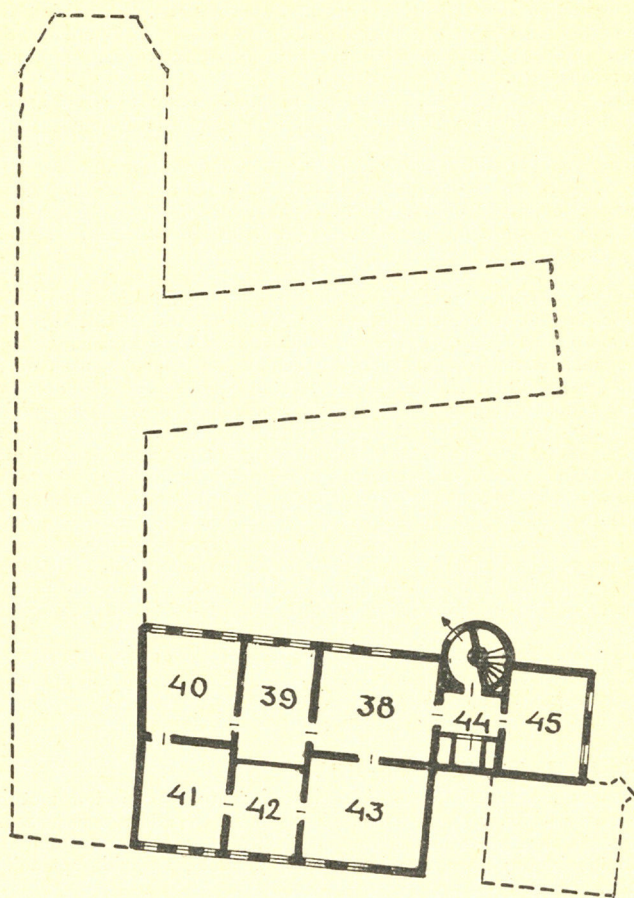
Betimmeringen afkomstig uit Utrechtse huizen; sopraporten met bloemstilleven. Mahoniehouten staande klok van J. H. Kühn, Amsterdam; dito barometer, penanttafel met marmeren blad, en hoekkastje. Verguld-bronzen zesarmige kroon; twee dito kandelaars; pendule, vergulde spiegel, enige stoelen.

Aan de wanden: Schilderij van Chr. van Geelen, Kerkhof met grafmonument van Corn. E. Meulman—van Sorgen; voorts enige Engelse prenten en pastel-portretten.

ZAAL 45. Kamer in stijl 1840.

Behangsel naar authentiek voorbeeld. Wit-marmeren schoorsteen. Deventer

AGNIETEN - STRAAT

NICOLAAS - KERKHOF

tapijt. Mahoniehouten ameublement met geborduurde bekleding van bouquets op lichtgrijze grond; op de canapé de wapens der familie Van Hengst—de Pestors, 1832—1840. Mahoniehouten ronde tafel; twee kleinere met geborduurd blad en afhangende geborduurde franje. „Bonheur-du-jour” in neo-gothische stijl (vermoedelijk proefstuk van bekwaamheid van een meubelmaker); in de bovenkast een verzameling 19e eeuwse glaswerk. „Bonheur du jour” tevens schrijftafel, met marmeren bovenblad; hierbij een dergelijke commode, omstr. 1850. Piano met neo-gotisch ornament, gemerkt P. Bernhard Paris. Mahoniehouten damesschrijftafeltje met getordeerde poten; dito dientafel met drie bladen, z.g. „stommeknecht”; gesmeed ijzeren kachel, vergulde kaarsenkroon, grote spiegel in vergulde lijst, pendule met coupes onder glazen stolp, enz., alles midden 19e eeuw. Voorts: olielampen van wit glas met dito lampenkappen; bellenkoorden, in kruissteek geborduurd met helmtekens van het familiewapen van Martens; zwartgelakte theestof met ketel; dito kastanjevazen en koffiekkan; vaas van Sèvres-porcelain met kunstbloemen onder glazen stolp; tabakspot en koperen pijpensleedjes, pijpenrek, vazen, flacons van gekleurd en wit glas enz. Schilderijen: Utrechtse School: L. F. G. van der Puyl, Portretgroep van de familie Gauville, 1811; P. C. Wonder, Portret v. d. Utrechtse schilder Kobell, 1806; B. de Poorter, portret v. d. Utrechtse schilder J. W. Bilders; G. G. Haanen, Markt bij maanlicht, Nederlandse meesters: C. Kruseman, Kindergroep, 1830; Dubois-Drahonnet, twee portretten, 1823; Ary Scheffer, Christus als Verlosser, en Christus predikend.

Tuin

De tuin is aangelegd naar het voorbeeld van miniaturen en schilderijen uit de 15e en 16e eeuw. Langs de muren van de bijgebouwde vleugel: grafstenen, fundatie- en gevelstenen uit Utrechtse kerken en gebouwen; langs de muur van het oude klooster enige molenstenen van de molens De Kat, De Zon en De Meiboom; voorts enige fragmenten van de leeuwen van de Wittevrouwenpoort, gevelversieringen e.d. en een ijzeren hek afkomstig van een Utrechts huis, 17e eeuw.

In de pergola drie beelden afkomstig van de boerderij Jaffa bij Utrecht, 18e eeuw. De kleine bronzen fontein met het beeld van de Hl. Agnes, door Mej. I. van Beeck Calkoen, werd in 1938 geplaatst bij de herdenking van het 100-jarig bestaan van het Stedelijk Museum. In de tweede museumtuin een fraai gezicht op de oude Agnietenkapel.

De tuin wordt afgesloten door een reeks 19e eeuwse gebouwen, oorspronkelijk cavalerie-stallen, waarvan het eerste na restauratie op 1 Mei 1949 door het Centraal Museum in gebruik genomen werd voor het houden van tentoonstellingen.

Museum van het Provinciaal Utrechts Genootschap

Dit museum, bestaande uit een verzameling Nederlandse en Romeinse oudheden, opgegraven te Vechten en op het Domplein te Utrecht, is tijdelijk ondergebracht op de eerste verdieping van het naast het Centraal Museum gelegen gebouw van de Fundatie van de Vrijvrouwe van Renswoude.

De collectie bevat in hoofdzaak:

Grafurnen, allerlei vaatwerk, stenen pijlpunten en kralen.

Molenstenen, Wijn- en oliekruiden.

Sieraden, waaronder gespen (z.g. fibulae), armbanden, haarspelden, ringen met gesneden stenen.

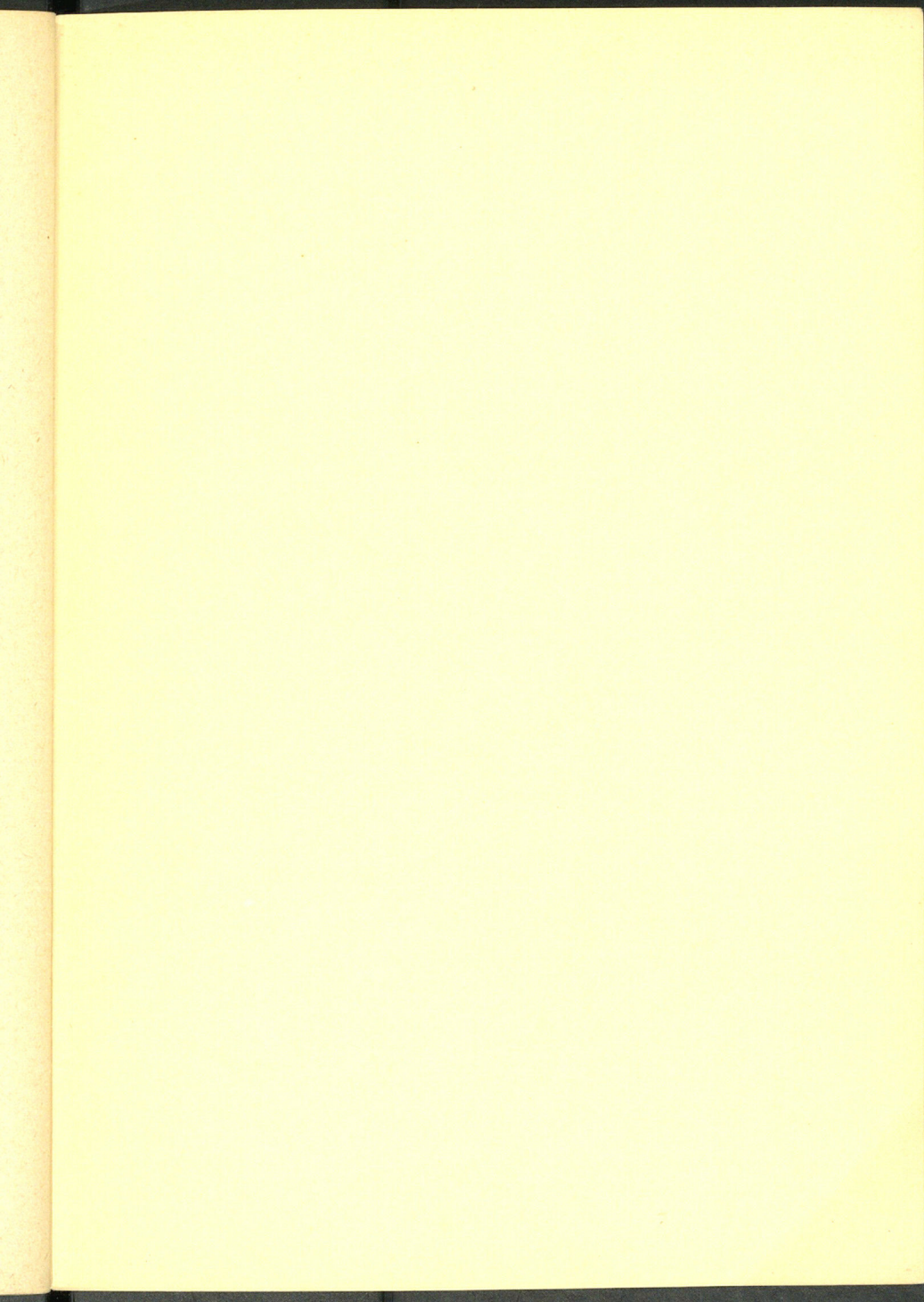
Voorts een kleine verzameling bronzen beeldjes, olielampjes en schalen.

Een verzameling van rood aardewerk (terra sigillata).

Een verzameling Romeinse munten.

Enige marmeren beelden en grafstenen.

Enige voorwerpen, die wegens hun omvang en gewicht hier niet konden worden opgesteld, zijn geplaatst in zaal 1 van het museumgebouw (zie hiervóór blz. 3.)

DRUKKERIJ SCHOTANUS & JENS
L. NIEUWSTRAAT 20, UTRECHT